

2018-19 ఆర్థిక సంవత్సరానికి గాను ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభకు

బడ్జెట్ సమర్పిస్తూ 8 మార్చి, 2018న ఆర్థికశాఖామాత్యులు

శ్రీ యనమల రామకృష్ణుడుగారు చేసిన ప్రసంగం

గౌరవనీయ అధ్యక్షా! మరియు సభ్యులారా!

తమ అనుమతితో 2018-19 ఆర్థిక సంవత్సరానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర బడ్జెట్ ప్రతిపాదనలను సవినయంగా ఈ గౌరవ సభకు సమర్పిస్తున్నాను.

2. నా ఈ పదవ బడ్జెట్ను ఈ చారిత్రక అమరావతిలో వరుసగా రెండవసారి సమర్పించే గొప్ప అవకాశం లభించడం నా సుకృతంగా భావిస్తున్నాను. గౌరవనీయ ముఖ్యమంత్రి గారి నాయకత్వంలో మన ప్రభుత్వ నిరంతర కృషి కారణంగా ప్రపంచం నలుమూలలా అమరావతిపై ప్రత్యేక దృష్టి సారిస్తున్నారు. అనేక సవాళ్ళ నడుమ కూడా పట్టుదల మరియు దృఢచిత్తంతో మనం సాధిస్తున్న పురోగతి ఒక ఆశాజనకమైన, ధైర్యాన్ని, విశ్వాసాన్ని కలిగిస్తుంది. ఈ సందర్భంలో నేను మన మాజీ రాష్ట్రపతి డా॥ ఎ.పి.జె. అబ్దుల్ కలాంగారి స్ఫూర్తిదాయకమైన మాటలను ప్రగాఢంగా విశ్వసిస్తున్నాను.

"Look at the sky. We are not alone. The whole universe is friendly to us and conspires only to give the best to those who dream and work"

3. అధ్యక్షా, బడ్జెట్ ప్రతిపాదనలను ప్రవేశపెట్టే ముందు ప్రస్తుత పరిస్థితులను మననం చేసుకోవలసిన ఆవశ్యకత ఉంది.

4. అసమంజసంగా జరిగిన రాష్ట్ర విభజన వల్ల ప్రధాన ఆర్థిక ఆధారాలైన రాజధాని నగరం, ఆదాయం చేకూర్చే సేవారంగం వంటివి కొరవడిన పరిస్థితులలో, నాలుగు సంవత్సరాల కాలం, రాష్ట్ర పునఃనిర్మాణానికి చాలా తక్కువ సమయమే! కేంద్ర ప్రభుత్వంనుండి సకాలంలో అందని సహాయం సమస్యని మరింత జరిలం చేసింది. కానీ, ఇప్పటి వరకు సాధించినది, మన ప్రయాణం ఎంత వరకు సాగింది, స్వల్ప, దీర్ఘకాలిక ప్రాధాన్యతల సమీక్షకు ఇది సరియైన సమయం.

5. మనలను చుట్టుముట్టిన సమస్యలవలయంలో కూడా ప్రభుత్వ దక్షత, సమర్థవంతమైన నాయకత్వం వలన రాష్ట్రాభివృద్ధికి పటిష్టమైన పునాదులు ఏర్పాడాయన్న నా అభిప్రాయంతో గౌరవ సభ్యులందరు ఏకీభవిస్తారని భావిస్తున్నాను. సమస్యలకతీతంగా గత మూడు సంవత్సరాలలో మన రాష్ట్రం సగటున 10.96% రెండంకెల వృద్ధిని సాధించటం ఎంతో ముదావహం. భారతదేశ జాతీయ స్థాయిలో సగటు వృద్ధి 7.30% మాత్రమే. “దేశమంటే మట్టి కాదోయి, దేశమంటే మనుషులోయి”, అన్న మహాకవి గురజాడ అప్పారావుగారి పలుకులతో ఉత్తేజితలై కష్టానికి ఓర్చి నిలబడే వివేకవంతులు, విద్యావంతులు, ఔత్సాహికులైన రాష్ట్ర ప్రజానీకం అందించే సహాయ సహకారాలు శ్లాఘనీయం.

6. రాష్ట్ర విభజన చట్టంలో పొందుపరచిన హక్కులను, రాజ్యసభలో ఆనాటి గౌరవనీయ ప్రధానమంత్రి ఇచ్చిన హామీలను నెరవేర్చటంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం చూపుతున్న ఉదాసీనత ఇప్పటికే తీవ్ర లోటుతో సతమతమౌతున్న అభివృద్ధిగతిపై ప్రభావం చూపుతుంది. ఒక నిశ్చితమైన దృక్పథంతో నిర్దిష్ట విధానాన్ని అనుసంధానించటం ద్వారా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ పరిస్థితులను ఎదుర్కొంది. నిస్పృహ నుండి ఆశకు, భ్రమల నుండి విశ్వాసానికి, నిరాదరణ నుండి అభివృద్ధి

దిశగా మనం కొనసాగుతున్నాము. సమర్థవంతమైన వనరుల సమీకరణ, ప్రభావవంతమైన వనరుల యాజమాన్యం, వనరుల కేటాయింపులో ఏకీకరణ విధానం, సాంకేతిక ప్రయోజనాలను విరివిగా ఉపయోగించుకోవటం ద్వారా ఇది సాధ్యపడింది. దీనివల్ల వివిధ ప్రభుత్వ విభాగాలలో జవాబుదారీతనం, పారదర్శకత ఏర్పడింది. అవిశ్రాంత కృషి, స్వాభావిక అనుకూలతలతో రాష్ట్ర ప్రజల వ్యవస్థాపక సామర్థ్యాలు సమ్మిళితమై మన శక్తి సామర్థ్యాలపై ఒక దృఢమైన నమ్మకం ఏర్పడింది. ప్రతి సంక్షోభాన్ని అవకాశంగా మలచుకొన్నాము. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఉదాసీనత కనపరచకుంటే మరింత వృద్ధి, ప్రగతిని సాధించగలిగే వారమే!

7. హామీలు అమలు అయ్యేదాకా, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర స్థాయి ఇతర రాష్ట్రాలతో సమానంగా నిలిచే వరకు మనం పట్టుదలతో పోరాడదాం. ఈ తరుణంలో జాతిపిత మహాత్మాగాంధీగారి ఆలోచనల నుండి నేను ఉత్తేజాన్ని పొందుతున్నాను.

**"When you go through hardships and decide not to surrender,
that is strength"**

8. కేంద్రం నుండి స్పందన కరువైనప్పటికీ, మా ప్రభుత్వం ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాన్ని, 2022 సంవత్సరానికి దేశంలో ఉత్తమ రాష్ట్రంగా, 2029 నాటికి ప్రపంచలోనే ఉత్తమ రాష్ట్రంగా, అంతిమంగా 2050 నాటికి ప్రపంచ పెట్టుబడులను ఆకర్షించే కేంద్రంగా రూపొందించడానికి కట్టుబడి ఉంది. మన గమ్యం చేరుకోవడానికి ప్రభుత్వం ఒక పంథాను గ్లోబల్ బెంచ్ మార్కింగ్కు అనుసంధానం చేసి రూపొందించిన మార్గాన్ని అట్టడుగు స్థాయి నుండి అమలు పరుస్తుంది.

9. **ప్రజలే ముందు.** ఇది మా ప్రధాన నినాదం. సంక్షేమానికి తగు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడంతో ప్రభుత్వం చేపట్టే అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు కావలసిన సమ్మిళితమైన పరిపూర్ణత చేకూరుతుందనే నమ్మకంతో 2018-19 బడ్జెట్ కేటాయింపులలో సంక్షేమ రంగానికి పెద్ద పీట వేస్తున్నాను. ఉజ్వలమైన సమసమాజాన్ని ఏర్పరచగలిగే ఈ సంక్షేమాధారిత ప్రజా బడ్జెట్ మెరుగైన సామాజిక క్రమాన్ని నెలకొల్పాలనే మా ప్రభుత్వ తపనను నెరవేరుస్తుందని నేను ఆశిస్తున్నాను. రాష్ట్ర నలుమూలల నుండి వివిధ కుంటుంబాల అభిప్రాయాలను పరిగణించి, వివిధ వర్గాల ఆకాంక్షలను గుర్తించి ప్రభుత్వం తగువిధమైన పథకాల ప్రమేయంతో అవసరమైన చర్యలు తీసుకుంటోంది. ఈ పథంలో కొన్ని కార్యక్రమాలు -

- బలహీన వర్గాలైన ఎస్సెలు, ఎస్టిలు, బిసిలు మరియు మైనారిటీల జీవనోపాధి వృద్ధితోపాటు కాపులు (తెలగ/బలిజ/ఓంటరి సహా); బ్రాహ్మణులు, వైశ్యులు, క్రిస్టియన్లు మరియు ఇతర ఆర్థికంగా వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమం;
- చేనేత కార్మికులు, మత్స్యకారులు, యాదవులు, రజకులు, దూదేకులు, కళాకారులు మరియు సాంప్రదాయక వృత్తులవారి ఆర్థిక మెరుగుదల;
- నాయీ బ్రాహ్మణ, వడ్డెర, భట్రాజ, సాగర/ఉప్పర, వాల్మీకి/బోయ, కృష్ణబలిజ/పూసల, మేదర, విశ్వబ్రాహ్మణ, కుమ్మరి, సాలివాహన మరియు కల్లుగీత తరగతులవారికి జీవనాధార సహాయం;
- అట్టడుగునకు నెట్టబడ్డ నిరాదరణకు గురైన హిజ్రాల అభ్యున్నతి.

- వికలాంగులకు చేయూతనిచ్చి వారిలో ధైర్యం, ఆత్మవిశ్వాసం, కలిగించుట;
- మహిళలు, శిశువులకు మెరుగైన పోషక విలువలతో కూడిన ఆహారం మరియు స్వయం సేవక సంఘాల ఆర్థిక వృద్ధి;
- ఆరోగ్య నిమిత్త ఖర్చు తక్కువ అయ్యే విధంగా కుదింపు;
- యువతకు ఆర్థికాభివృద్ధి, నైపుణ్యాభివృద్ధితో కూడిన సాధికారత మరియు జీవనోపాధి వృద్ధి;
- రైతుల సంక్షేమానికి తోడ్పడే జలవనరులు మరియు వ్యవసాయ అనుబంధ రంగాలైన పశుసంవర్ధకం, మత్యపరిశ్రమ, ఉద్యాన రంగాలకు ఆర్థిక తోడ్పాటు;
- పట్టు పరిశ్రమకు ఆర్థిక తోడ్పాటు;
- వాస్తవిక, డిజిటల్ తరగతుల ద్వారా భవిష్యత్ తరాలకు జ్ఞాన సంపదను అందచేయుట, విద్యార్థులకు స్కాలర్షిప్లు, పోషక ప్రమాణాలు, పరిశుభ్రత పెంపొందించే సహాయం, అమ్మాయిల సాధికారత కొరకు నిర్దిష్ట పథకాలు, మధ్యాహ్న భోజనంలో అధిక పోషకవిలువలు కలిగిన ఆహారాన్ని అందచేయడానికి డైట్ చార్జీలు పెంపు; మరియు
- క్రీడలు, సాంస్కృతిక, పర్యాటక రంగాల ఉన్నతికై చేయూత.

స్థూలప్రణాళికలు, సూక్ష్మ అమలు అనే విధానముతో నేను ప్రవేశపెట్టే వివిధ పథకాలు

మా ప్రభుత్వ ఉద్దేశాలను ద్విగుణీకరిస్తాయని నా గట్టినమ్మకం. బెంజిమెన్ డిశ్రాయలీ చెప్పినట్లు -

మా ప్రభుత్వం రియల్ టైమ్ గవర్నెన్స్ ద్వారా స్థిరమైన అభివృద్ధి, కుటుంబ వికాసం, సమాజ వికాసంను పెంపొందించి సమాజంలోని అన్ని వర్గాల సాధికారతకు, శ్రేయస్సుకు, ఆనందానికి ఈ బడ్జెట్ తోడ్పాటునిస్తుందని బలంగా నమ్ముతున్నాను.

10. 2018-19వ సంవత్సరానికి నేను రెవిన్యూ మిగులుతో బడ్జెట్ను ప్రతిపాదిస్తుండటం ఇక్కడ గమనించదగ్గ ముఖ్య ఆంశం. సాధ్యమైన ఆదాయ వనరులను మదింపు చేసి, కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండి విభజన చట్ట ప్రకారం రావలసిన అన్ని బకాయిలు అందుతాయనే ఆకాంక్షతో ఇది సాధ్యపడింది. అంతేకాక, రెవిన్యూ పద్దులపై ఖర్చులను తగు రీతిలో ఉంచి కేపిటల్ పద్దుపై ఖర్చులను పెంచడానికి దృష్టి సారించాను.

11. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో, అందుబాటులో ఉన్నవనరులను అంచనాలతో, ప్రాధాన్యతలతో సంతృప్తిచేసేటట్లు కట్టమైన చర్య. కావున, వివిధ వర్గాలను కలుపుకొని నేను ప్రతిపాదిస్తున్న బడ్జెట్ పద్దులు యొక్క ప్రాముఖ్యతను అభినందించగలరని భావిస్తున్నాను.

సంక్షేమం.

అమెరికన్ తత్వవేత్త జాన్ రాల్స్ మాటల నుండి ప్రేరణ పొందుతున్నాను.

"A just society is a society that if you knew everything about it, you would be willing to enter it in a random place"

12. సమాజంలోని అన్ని వర్గాల జీవనాన్ని మెరుగుపరచడమే మా ప్రభుత్వ పథకాల ముఖ్యోద్దేశం. బలహీన వర్గాలవారి సమస్యల విషయంలో, నేటి దాకా అమలుచేస్తున్న కార్యక్రమాలను వేగవంతం చేయడమే కాక, కార్యక్రమాలపరంగా సమ్మిళితం చేసి మెరుగైన అనుసంధానం - సమాచార వ్యవస్థ: ఆర్థికాభివృద్ధి - మెరుగైన జీవన పరిస్థితులు: గుణాత్మక విద్య-శిక్షణ: నైపుణ్యాభివృద్ధి- ఉద్యోగ కల్పన: పౌష్టికాహార-ఆరోగ్య రక్ష: వంటి ప్రజల భాగస్వామ్యంతో పరిపూరక అభివృద్ధి, సాంకేతికతను ప్రభావ వంతంగా వినియోగించుకొనుట రాష్ట్ర ప్రభుత్వం విధానం.

13. సంక్షేమం ఒక్కసారి అందించే సహాయం కాదు. జీవితంలో వివిధ దశలలో నిర్దిష్ట అవసరాలు తీర్చే ప్రక్రియ. ప్రభుత్వం వివిధ బలహీన వర్గాలకు రెసిడెన్షియల్ విద్యాసంస్థలు, ప్రీ-పోస్టు మెట్రిక్ స్కాలర్‌షిప్‌లు, పోటీ పరీక్షల తయారీకి అభ్యర్థులకు అధ్యయన కేంద్రాలు, విదేశీ విద్యకోసం సహాయం, భూమిలేని వారికి భూమి, ఇల్లులేనివారికి ఇల్లు, అవసరమైనవారికి వస్త్రాలు, ఆకొన్నవారికి ఆహారం, జీవనోపాధి అభివృద్ధికి ఆర్థిక మద్దతు, వివాహాల వంటి సాంఘిక కార్యక్రమాల కోసం సహాయం, వైద్య సహాయం, సాధారణ-జీవిత బీమా, పెన్షన్లు వంటి కార్యక్రమాలు అమలు చేస్తుంది.

14. ఇప్పటికే మా ప్రభుత్వం అల్పసంఖ్యాక వర్గాలకు, ఎస్టీ కులాలకు చెందిన వధువుల కోసం, దుల్హన్, గిరిపుత్రిక కళ్యాణ పథకాల క్రింద సహాయం అందచేస్తుంది. ఇకనుండి ఎస్సి, వెనుకబడిన తరగతులకు చెందిన వధువులకు కూడా సహాయం అందచేయడానికి చంద్రన్న పెళ్ళికానుక పథకం ద్వారా ఈ బడ్జెట్లో నేను షెడ్యూల్డ్ కులాలవారికి, వెనుకబడిన తరగతులకు చెరో వంద కోట్లు చొప్పున ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

వెనుకబడిన తరగతులు

మహాత్మా జ్యోతీబా ఫూలే మాటలు ఈ సందర్భంగా మననం చేసుకుంటున్నాను

"Without education wisdom was lost; without wisdom morals were lost; without morals development was lost; without development wealth was lost; without wealth the shudras were ruined; so much has happened through lack of education"

15. వెనుకబడిన తరగతుల విద్యార్థుల విషయంలో విద్యా వ్యవస్థను మెరుగుపరచడానికి మేము తీవ్రంగా కృషి చేస్తున్నాము. ప్రీ, పోస్టు మెట్రిక్ స్కాలర్ షిఫ్లకు, ట్యూషన్ ఫీజువాపసుకు, ఎన్టీఆర్ విద్యోన్నతికి, ఎన్టీఆర్ విదేశీ విద్యాదరణ, హాస్టల్, రెసిడెన్షియల్ పాఠశాలలకు, దాదాపు 16 లక్షల విద్యార్థులకు లబ్ధిని చేకూర్చే విధంగా బిసి స్టడీ సర్కిల్ వంటి పథకాలకు గతంలో కేటాయించిన రూ.1,732 కోట్లపై 25% పెంపు చేస్తూ రూ.2,165 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను. అదేవిధంగా కాపు సామాజిక వర్గానికి చెందిన విద్యార్థులకు రూ.400 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను. ఆర్థికంగా వెనుకబడిన కులాలకు చెందిన విద్యార్థులకు ట్యూషన్ ఫీజుకై రూ.700 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

16. నిరంతరం ఆదాయం పొందుతూ ఆర్థికంగా నిలదొక్కుకొనుటకు వీలుగా, అత్యాధునిక పరికరాలు సమకూర్చుకొనుటకు వెనుకబడిన తరగతులకు చెందిన చేతివృత్తులవారికి ఆదరణ పథకం రాష్ట్రం అంతటా ద్వారా ఆర్థిక సహాయంచేయాలని సంకల్పించాం. దీని ద్వారా 2,55,000 మంది లబ్ధిపొందుతారు. ఈ పథకం అమలుకు నేను ఈ బడ్జెట్లో రూ.750 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

17. వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమం కోసం బడ్జెట్ కేటాయింపులను రూ.3,316 కోట్ల నుండి రూ.4,477 కోట్లకు అనగా 35% పెంపును ప్రతిపాదిస్తున్నాను. దీనితో పాటుగా వైశ్యుల సంక్షేమంకోసం రూ.30 కోట్లు, కాపుల సంక్షేమంకోసం రూ.1,000 కోట్లు కేటాయించడమైనది.

18. చేనేత పనివారు సాంప్రదాయక నైపుణ్యాన్ని కలిగి ఉన్నారు. కాని ఆధునిక సాంకేతికతో వారు పోటీ పడలేకపోతున్నారు. ప్రభుత్వం వీరు ఎదుర్కొంటున్న ఇబ్బందులను తొలగించడానికి, వీరి సంక్షేమానికి కట్టుబడి ఉంది. ఇందుకుగాను వీరు ఉత్పత్తి చేసే వస్త్రాలన్నింటిని సేకరించి వాటిని నిరుపేదలకు అవసరమైనవారికి 50% సబ్సిడీపై జనతా వస్త్రాలుగా సరఫరాచేయాలని నిర్ణయించాము. ఈ పథకానికి, ఇతర సంక్షేమ పథకాలకు ప్రస్తుత కేటాయింపులను దాదాపు 10 రెట్లు పెంచుతూ రూ.200 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను. అంతేకాక పట్టునేత పనివారికి నూలుకొనుగోలుపై రాయితీ కొరకు నేను రూ.42 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

19. సాంప్రదాయ మత్స్యకారులకు, ఇన్లాండ్ మరియు మెరైన్ మత్స్యకారుల ఆదాయం పెంచడానికి మరియు వారి జీవనోపాధి మెరుగుపర్చడానికి, సబ్సిడీ రేట్లపై వారికి మర పడవులు, వలలు, డీజిల్ అందించే యోచనవుంది. ఈ బడ్జెట్లో

ప్రస్తుత కేటాయింపు రూ.12 కోట్ల రూపాయల నుండి 6 రెట్లకు పైగా రూ.77 కోట్ల పెంపుకు ప్రతిపాదిస్తున్నాను. మత్సకారుల కష్టములను గుర్తించి 50 సంవత్సరముల పైబడిన మత్సకారులకు సామాజిక భద్రత పింఛన్‌ను ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

20. గ్రామాలలో, పట్టణాలలో రజకులకు వారి సాంప్రదాయ వృత్తి కొనసాగించటం కష్టమవుతోంది. మౌలిక సదుపాయాలు కలుగచేసి వారి జీవనాధారం మెరుగుపర్చటానికి ఆధునిక వృత్తిపరమైన సాంకేతిక పరిజ్ఞానానికి సంబంధించి నైపుణ్యాన్ని అభివృద్ధి చేసుకొనడానికి కేటాయింపును రూ.70 లక్షల నుండి రూ.70 కోట్లు అంటే వంద రెట్లు పెంపు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

21. దూదేకుల కులంవారు ఆధునిక వృత్తిపరమైన సాంకేతిక పరిజ్ఞానానికి సంబంధించి నైపుణ్యాన్ని అభివృద్ధి చేసుకొనడానికి కేటాయింపును రూ.2 కోట్ల నుండి 20 రెట్లు పెంచుతూ రూ.40 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

22. నాయీ బ్రాహ్మణులకు ఆధునిక వృత్తిపరమైన సాంకేతిక పరిజ్ఞానానికి సంబంధించి నైపుణ్యాన్ని అభివృద్ధి చేసుకొనడానికి కేటాయింపును రూ.85 లక్షల నుండి 35 రెట్లు పెంచుతూ రూ.30 కోట్లుగా ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

23. ఆంధ్రప్రదేశ్ అత్యంత వెనుకబడిన తరగతుల సంక్షేమ అభివృద్ధి సంస్థకు ఆర్థిక సహాయాన్ని రూ.60 కోట్ల నుండి రూ.100 కోట్ల గణనీయమైన పెంపును ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

24. వివిధ వెనుకబడిన తరగతులకు జీవనోపాధి కోసం కేటాయింపులను గణనీయంగా పెంచుతూ దిగువ పేర్కొన్న విధంగా ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

కల్లుగీత కార్మికులకు రూ.35 కోట్ల నుండి రూ.70 కోట్లు

వాలీకి/బోయలకు రూ.25 కోట్ల నుండి రూ.50 కోట్లు

వడ్డెరలకు రూ.25 కోట్ల నుండి రూ.50 కోట్లు

విశ్వబ్రాహ్మణులకు రూ.30 కోట్ల నుండి రూ.50 కోట్లు

సాలివాహనులకు రూ.30 కోట్ల నుండి రూ.50 కోట్లు

సాగర/ఉప్పరలకు రూ.25 కోట్ల నుండి రూ.40 కోట్లు

మేదరలకు రూ.20 కోట్ల నుండి రూ.30 కోట్లు

కృష్ణబలిజ/పూసలకు రూ.20 కోట్ల నుండి రూ.25 కోట్లు

పై కేటాయింపులతో బిసి ఉపకార్యాచరణ పథకానికి మొత్తం కేటాయింపులు రూ.10,000 కోట్ల నుండి 20% వృద్ధితో రూ.12,200 కోట్లకు గణనీయంగా పెరిగాయని తెలియచేయడానికి మహదానంద పడుతున్నాను.

సాంఘిక సంక్షేమం

ఈ సందర్భంలో డా॥ బి.ఆర్. అంబేద్కర్ మాటలను మననం చేసుకుంటున్నాను.

"Equality may be a fiction but nonetheless one must accept it as a governing principle"

25. నాణ్యమైన విద్యద్వారా షెడ్యూల కూలాల సాధికారికతకు ప్రభుత్వం 1,067 సాంఘిక సంక్షేమ హాస్టల్లో 97,930 విద్యార్థుల వసతికి, విద్యాభ్యాసానికి వీలుకలిగిస్తోంది. అంతేకాక ఆంధ్రప్రదేశ్ సాంఘిక సంక్షేమ రెసిడెన్షియల్ ఎడ్యుకేషన్

సొసైటీ ద్వారా 188 విద్యాసంస్థలు 1,07,597 మంది విద్యార్థులకు విద్యనందించింది. ఇవి మంచి ఫలితాలను అందచేస్తున్నాయి. నేను ఈ సొసైటీ కేటాయింపును 40% అనగా రూ.749 కోట్లను రూ.1,050 కోట్లకు పెంపు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

26. షెడ్యూల కులాల సాధికారత విషయంలో దృష్టి సారించవలసిన మరో కోణం పేద షెడ్యూల్డ్ కులాల కుటుంబాలకు ఆర్థిక సహాయం అందించడం. దుర్బల వర్గాలకు అందించే ఆర్థిక మద్దతు పథకాలలో సబ్సిడీకి నేను రూ.901 కోట్ల రూపాయలను ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

27. ఎండకు, వానకు, చలికి ఎదురునిలిచి రోడ్లప్రక్కన చర్మకారులు, పాదరక్షలను బాగుచేయడం మనం తరచు చూస్తూఉంటాము. చర్మకారులకు జీవనోపాధిని, వారి నైపుణ్యాన్ని పెంచుకోవడానికి సహాయం అందించాలని మా ప్రభుత్వం యోచిస్తోంది. ఇందుకుగాను నేను ఈ బడ్జెట్లో రూ.60 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను. దీనికి తోడు చిన్నతరహా తోలు పరిశ్రమలు ఏర్పాటుచేయడానికి లిడ్ క్యాప్ సంస్థకు రూ.40 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను. అలాగే డప్పు కళాకారుల పెన్షన్ల కొరకు రూ.12 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

28. అన్నింటికి మించి, షెడ్యూల కులాల సర్వతోమూఖివృద్ధికి, సాధికారతకు ఎస్సి కాంపోనెంట్ అమలుచేస్తున్నాము. 2017-18 సంవత్సరంలో ఈ కాంపోనెంట్ క్రింద రూ.9,847 కోట్లను 22 శాఖలకు కేటాయించడమైనది. మౌళిక సదుపాయాలలో అంతరాలను తొలగించడానికి షెడ్యూల్డ్ కులాల ఆవాసాలను అనుసంధానించడానికి, 250 కంటే జనాభా కలిగి అనుసంధానంలేని ఎస్సి

ఆవాసాలను కలుపుతూ 446 రహదారులను రూ.452 కోట్లతో నిర్మించడానికి అనుమతులు మంజూరైనవి. అదేవిధంగా 1,005 షెడ్యూల్డ్ కులాల ఆవాసాలలో రక్షిత మంచినీటి పథకానికి రూ.226 కోట్లు మంజూరైనవి. ఈ బడ్జెట్లో మొత్తం ఎస్సి కాంపోనెంట్ కేటాయింపును 14% పెంచుతూ రూ.11,228 కోట్లకు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

గిరిజన సంక్షేమం

29. బహుళ ప్రయోజన విధానం ద్వారా షెడ్యూల్డ్ తెగ కుటుంబాలకు సాధికారం సిద్ధించాలనే లక్ష్యానికి ప్రభుత్వం కట్టుబడి ఉంది. 44,365 గిరిజన విద్యార్థులు 1వ తరగతి నుండి ఇంటర్మీడియట్ వరకు 184 గురుకులాలలో చదువుతున్నారు. విద్యానాణ్యతను మరింత మెరుగుపరిచేందుకు ప్రభుత్వం 179 హస్తాక్షను, 80 రెసిడెన్షియల్ స్కూల్స్ గా, 30 ఆశ్రమ పాఠశాలలుగా మార్చింది. 14,923 ఎస్టి విద్యార్థులు రెసిడెన్షియల్ ఎడ్యుకేషనల్ విధానంలోకి వచ్చారు. రెసిడెన్షియల్ స్కూల్ భవనాల నిర్మాణానికి నేను బడ్జెట్ కేటాయింపును రూ.100 కోట్ల నుండి 2018-19 సంవత్సర బడ్జెట్లో రూ.250 కోట్లకు పెంపు ప్రతిపాదిస్తున్నాను. అదేవిధంగా గిరిజన సంక్షేమ రెసిడెన్షియల్ స్కూల్స్ కోసం ప్రస్తుత కేటాయింపు రూ.524 కోట్ల నుంచి రూ.670 కోట్లకు పెంపు ప్రతిపాదిస్తున్నాను. షెడ్యూల్డ్ తెగల ఆర్థిక సహాయానికి, నైపుణ్య పెంపు కార్యక్రమాలకు రూ.262 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

30. గిరిజన ప్రాంతాలలో స్థిరమైన బ్రాడ్ బాండ్ అనుసంధానం దొరకని కారణంగా, సామాజిక ఆర్థికాభివృద్ధికి ప్రామాణికమైన డిజిటల్ విప్లవం గిరిజన ప్రాంతాలకు చేరటంలేదు. 2018-19 సంవత్సరంలో అత్యాధునిక ట్రిపుల్ ప్లే

సర్వీసులను గిరిజన ప్రాంతాలలో అన్ని పంచాయతీలకు విస్తరించాలని ప్రభుత్వం యోచిస్తోంది. ఇందుకుగాను వయబులిటి గ్యాప్ సహాయంగా నేను రూ.90 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

31. నేను గిరిజనులకు పోషకాహారాన్ని సమకూర్చుటకు పుడ్ బాస్కెట్లను రూ.40 కోట్లతో ప్రతిపాదిస్తున్నాను. ఐటిడిఎలలో మార్కెటింగ్ మరియు స్టోరేజ్, మౌలిక సదుపాయాల కల్పన మరియు బలోపేతం చేయడానికి రూ.50 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

32. 2014-15 నుండి 2017-18 వరకు ఎస్టి ఉపపథకం క్రింద రూ.10,033 కోట్ల కేటాయింపు జరిగింది. గిరిజన నివాసాలలో మౌలిక అభివృద్ధి కోసం ఎస్టి కాంపోనెంట్ క్రింద, ఒక నిర్దిష్ట ప్రణాళిక ప్రకారం 1,057 అవాసాలలో రూ.156 కోట్లతో రక్షిత త్రాగు నీటి కొరకు, పల్లె రహదారుల అనుసంధానానికి 2,871 కిలోమీటర్ల మేర 1,534 రహదారుల పనులను రూ.863 కోట్ల రూపాయల వ్యయంతో చేపట్టడమైంది. 2018-19 సంవత్సరం ఎస్టి కాంపోనెంట్ క్రింద కేటాయింపును 18% పెంచుతూ రూ.3,528 కోట్ల రూపాయల నుండి రూ.4,176 కోట్ల కేటాయింపును ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

అల్పసంఖ్యక వర్గ సంక్షేమం

ప్రఖ్యాత ఆంగ్ల చరిత్రకారుడైన జాన్ డాల్బర్గ్-యాక్టన్ ఇలా అన్నారు.

"The most certain test by which we judge whether a country is really free is the amount of security enjoyed by minorities"

33. అల్పసంఖ్యక వర్గాల ఉన్నతికీ, సంక్షేమానికీ మా ప్రభుత్వం శ్రద్ధ

చూపుతుంది. ప్రస్తుత, కొత్త పథకాల ద్వారా ఆర్థిక కార్యకలాపాలలో, ఉద్యోగాలలో వారికి సమానమైన వాటా దక్కేలా చూస్తోంది. స్వయం ఉపాధికి, ఆర్థికంగా నిలదొక్కుకొనడానికి, సాంకేతిక శిక్షణ ద్వారా వారి నైపుణ్యం మెరుగుపరుచుకోడానికి మా ప్రభుత్వం అధిక ఋణాలను మంజూరుచేస్తుంది. విదేశీ విద్య పథకాలు అల్పవర్గాల విద్యార్థులకు, ఒక్కొక్క విద్యార్థికి రూ. 10 లక్షలు చొప్పున ఆర్థిక సహాయం అందచేస్తోంది. 2018-19కి ఈ పథకం క్రింద కేటాయింపును రూ. 5 కోట్ల నుండి రూ. 30 కోట్లకు పెంచుతూ ప్రతిపాదిస్తున్నాను. దుల్హన్ పథకానికి రూ. 60 కోట్ల నుండి రూ. 80 కోట్లకు పెంచుతూ ప్రతిపాదిస్తున్నాను. ఇమామ్స్ కు, మౌజమ్స్ కు ప్రోత్సాహకాల కేటాయింపును మూడు రెట్లు వృద్ధితో రూ. 24 కోట్ల నుండి రూ. 75 కోట్లకు పెంచి ప్రతిపాదిస్తున్నాను. బ్యాంక్ లతో అనుసంధానం చేస్తూ ఆదాయ వనరులు చేకూరే పథకాలకు బడ్జెట్ కేటాయింపును రూ. 100 కోట్ల నుండి రూ. 150 కోట్లకు పెంచుతూ ప్రతిపాదిస్తున్నాను. క్రిస్టియన్ మైనారిటీల కేటాయింపును రెట్టింపు చేస్తూ రూ. 35 కోట్ల నుండి రూ. 75 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను. మొత్తంగా అల్పవర్గాల సంక్షేమానికి బడ్జెట్ కేటాయింపును రూ. 840 కోట్ల నుండి రూ. 1,102 కోట్లకు 31% పెంపును ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

మహిళా, శిశు, వికలాంగులు, హిజ్రాలు మరియు వయోవృద్ధుల సంక్షేమం

డా॥ బి.ఆర్. అంబేద్కర్ ఇలా అన్నారు.

"I measure the progress of a community by the degree of progress which women have achieved"

34. మహిళలు ప్రగతిలోను, అభివృద్ధిలోను, రక్షణలోను, మానవ హక్కుల పొందడంలోను, ఎటువంటి వివక్షకు గురికాకుండా వారి హక్కులను పరిరక్షించటానికి,

వారి అక్కరలను తీర్చడానికి ప్రభుత్వం అన్ని చర్యలను తీసుకుంటుంది. మానవాభివృద్ధి సూచికల ప్రకారం మహిళల జీవనాన్ని పెంపొందించడానికి మేము కట్టుబడి ఉన్నాము. ఐసిడిఎస్, ఐసిపిఎస్, ఎస్ఎన్ఎస్పి, ఎఎహెచ్, గిరి గోరు ముద్దలు, సబల వంటి పథకాలను మహిళా శిశు సంక్షేమానికై మా ప్రభుత్వం అమలుచేస్తోంది.

35. పోషకాహార లోపాన్ని సరిదిద్దటానికి ప్రభుత్వం అధిక శ్రద్ధ చూపుతుంది. పోషకాహార లోపంగల పిల్లలకు, తల్లులకు ప్రత్యేక పోషకాహార పథకానికి రూ. 383 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను. ఐఎంఆర్, ఎంఎంఆర్, సూచికల తగ్గుదల పరచడానికి అన్న అమృత హస్త పథకాన్ని 107 నుండి అన్ని 257 ఐసిడిఎస్ ప్రాజెక్టులను విస్తృతపరుస్తున్నాము. పోషకాహార పథకం అమలు ప్రస్తుత కేటాయింపును దాదాపుగా రెట్టింపు చేస్తూ రూ. 523 కోట్ల నుండి రూ. 1,016 కోట్ల పెంపుకు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

36. 11 నుండి 18 ఏళ్ళ, కౌమార దశలో బాలికలకు జీవన విధాన నైపుణ్యాలు, పోషకాహార, విద్య, వ్యక్తిగత పరిశుభ్రత ప్రధానమైన అంశాలు. ఈ అంశాలను సబల పథకం పరిపూర్ణ పద్ధతిలో చేపడుతుంది. ప్రస్తుతం, ఈ పథకం నాలుగు జిల్లాలలో అమలు చేయబడుతోంది. ఈ పథకాన్ని శ్రీకాకుళం, విజయనగరం, తూర్పుగోదావరి, ప్రకాశం, కర్నూలు, కడప జిల్లాలకు విస్తరిస్తున్నాము. ఈ పథకానికి నేను రూ. 60 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

37. ఋతుస్రావ సమయంలో కౌమార వయసు బాలికలకు వారి తల్లి దండ్రులకు సంకోచం ఉంటుంది. ఈ సంకోచం సాధారణ కార్యకలాపాలకు, తరగతుల హాజరుకు, ఆటపాటలలో పాల్గొనడానికి అవరోధమవుతుంది. ఇది బాలికల చదువులో వెనుకబాటుతనానికి దారితీస్తుంది. ఈ ఇబ్బందులను అధిగమించడానికి, పరిశు

భ్రతను ప్రొత్సహించేందుకు ఉన్నత పాఠశాలలు మరియు ఇంటర్మీడియట్ కళాశాలలోని కౌమార బాలికలకు శానిటరీ నాప్కిన్లు అందించాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. ఈ కార్యక్రమానికై నేను రూ.27 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను. అదేవిధంగా ఎస్ హెచ్ జి మహిళలకు మరియు ఇతర కౌమార బాలికలకు శానిటరీ నాప్కిన్లు అందించడానికై రూ.100 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

38. దివ్యాంగుల సంక్షేమానికి ప్రత్యేక ప్రాధాన్యత ఇస్తున్నాము. వారికి ఇచ్చే ఉపకార వేతనాలు రెట్టింపు అయ్యాయి. ప్రభుత్వం, వెన్నెముక గాయాల చికిత్సా కేంద్రాన్ని, బధిరుల కోసం కళాశాలలను ఏర్పాటు చేయుచున్నది. కృత్రిమ అవయవాలు ఏర్పాటు చేసే కార్యక్రమానికి ఈ సంవత్సరం బడ్జెట్లో రూ.13 కోట్ల నుండి రూ.35 కోట్లకు పెంచుటకు ప్రతిపాదించడమైనది. అదేవిధంగా ఆర్థిక పునరావాసానికి, ప్రస్తుతం కేటాయింపు రూ.9 కోట్లపై మూడు రెట్లుకన్నా ఎక్కువగా రూ.30 కోట్లు ప్రతిపాదించడమైనది. దివ్యాంగుల సంక్షేమానికి మొత్తం కేటాయింపులను 36% వృద్ధితో రూ.121 కోట్లకు పెంచుతున్నాను. కుటుంబంలో ఉన్న అందరి దివ్యాంగులకు ఎటువంటి సంఖ్యా పరిమితులులేకుండా పెన్షన్లు ఇవ్వడానికి ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

39. హిజ్రాలు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలపై ప్రభుత్వానికి అవగాహన ఉన్నది. వారిలో ఎక్కువ మంది యాచన ద్వారా తమ జీవనాన్ని సాగిస్తున్నారు. హిజ్రాలు ఎదుర్కొంటున్న ఇబ్బందులను దృష్టిలో ఉంచుకొని, వారు గౌరవప్రదమైన జీవనం సాగించటానికి ఒక విధానాన్ని రూపొందించాము. దీనికి మద్దతుగా రూ.20 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

40. మహిళలు, శిశువులు, దివ్యాంగులు, హిజ్రాలు, వయోవృద్ధుల సంక్షేమశాఖకు ప్రస్తుతం కేటాయించిన రూ.1,773 కోట్లపై 70% పెంచుతూ రూ.3,008 కోట్లు కేటాయింపు ప్రతిపాదించడమైనది.

యువజనాభ్యుదయం

స్వామి వివేకానంద సూక్తిని విన్నవిస్తున్నాను.

"A brave, frank, clean-hearted, courageous and aspiring youth is the only foundation on which the future nation can be built"

41. యువకుల శక్తియుక్తులను క్రమపద్ధతిలో నియంత్రిస్తూ వారిని నిర్మాణాత్మక కార్యకలాపాలలో పాల్గొనేటట్లు చేయడానికి, వారి సాధికారితకు, పురోగతికి, ప్రభుత్వం సన్రైజ్ ఆండ్రప్రదేశ్ 2029 డాక్యుమెంట్కు అనుసంధానిస్తూ యువజన విధానాన్ని రూపొందిస్తోంది. దీనికి నేను రూ.1000 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను. అదనంగా యువజన సంక్షేమ పథకాలకు రూ.305 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

42. యువజనాభ్యుదయానికి గత కేటాయింపు రూ.778 కోట్ల పై 68% వృద్ధితో రూ.1,307 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

క్రీడలు

43. క్రీడలద్వారా ఆరోగ్యవంతమైన జీవనశైలిని ఏర్పరుచుటకు సమగ్ర క్రీడావిధానం 2017-22 రూపకల్పన మన ముఖ్యమంత్రిగారి ప్రగాఢ ఆకాంక్ష. బాలబాలికలను, యువజనులను క్రీడలపై ఆసక్తికలిగించడానికి, ప్రజలు ఆరోగ్యంగా ఉండటానికి తద్వారా అన్ని విధాల రాష్ట్రంలో ఆనందపు సూచికలు పెంపొందించడానికి ప్రతీ అసెంబ్లీ నియోజకవర్గంలో క్రీడా వికాస కేంద్రాలను

నిర్మిస్తున్నాము. శిక్షణా శిబిరాలు, పోటీలు మరియు ఫిజికల్ డైరెక్టర్లకు, ఫిజికల్ ఎడ్యుకేషన్ టీచర్లకు ఓరియంటేషన్ కోర్సులు నిర్వహించడానికి ప్రణాళికలు నిర్వహిస్తున్నాము. జాతీయ అంతర్జాతీయ టోర్నమెంట్లలో క్రీడాకారులు అత్యున్నత ప్రమాణాలు చూపడానికి, బాలబాలికలకు ఆరు ఆకాడమీలు, ప్రతి ఒక్క ఆకాడమీకి 150 మంది చొప్పున ఏర్పరిచాము. 13 జిల్లాల నుండి ఎంపికచేసిన 303 ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో స్పోర్ట్స్ ఎడాప్టెడ్ స్కూల్ పొగ్రామ్ను ఏర్పాటు చేస్తున్నాము. పి.వి. సింధు, కిడాంబి శ్రీకాంత్, రాగాల వరుణ్, జ్యోతికశ్రీ, సంతోషి వంటి క్రీడాకారులు, వాలీబాల్, బాస్కెట్బాల్ జట్లు, రాష్ట్రానికి ఎనలేని కీర్తి ఆర్జించారు. శ్రీ అజయ్ కుమార్ రెడ్డి సారథ్యంలో భారత అంధుల క్రికెట్ జట్టు ప్రపంచ కప్ను సాధించింది.

44. ఫిజికల్ లిటరసీ కార్యక్రమాలకు రూ.50 కోట్లు కేటాయిస్తున్నాను.

45. రాష్ట్రంలో క్రీడాభివృద్ధికి 2017-18 కేటాయింపు రూ.211 కోట్ల కంటే 42% అదనంగా రూ.300 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

గృహనిర్మాణం

46. 2022 నాటికి ప్రతి ఒక్కరికి పక్కాఇల్లు కట్టించాలని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం సంకల్పిస్తోంది. ఫిబ్రవరి 2018 నాటికి 2,70,000 ఇల్లు పూర్తి అయ్యాయి. ప్రధాన మంత్రి అవాస్యోజన అనుసంధానంతో ఎన్టిఆర్ అర్బన్ హౌసింగ్ క్రింద 1,25,000 ఇల్లు నిర్మాణంలో ఉన్నాయి. మరో 4,50,000 ఇళ్ళు ఎన్టిఆర్ రూరల్ హౌసింగ్ క్రింద వివిధ దశలలో నిర్మాణంలో ఉన్నాయి.

47. ఎన్టిఆర్ గృహనిర్మాణ పథకానికి పూర్వం, పూర్తికాని 2,00,000 ఇళ్లకు, ప్రతి ఇంటికి అదనముగా రూ.25,000/- చొప్పున నిర్మాణం పూర్తి చేయడానికి ప్రభుత్వం మంజూరుచేసింది. ఇప్పటికి 31,602 ఇళ్ళు పూర్తిచేయడమైనది.

48. 2022 నాటికి పట్టణ ప్రాంతాలలో ప్రతి బీదవానికి పక్కా ఇల్లు ఉండాలనే ఉద్దేశ్యంతో ప్రభుత్వం 9,00,000 ఇళ్ళను నిర్మిస్తుంది. దీనికిగాను ఎపిటిడ్కో సంస్థకు ఋణాలు తీర్చడానికి రూ.1,000 కోట్లు గ్రాంట్ ప్రతిపాదించడమైనది.

49. అవసరం ఉండి అర్హులైన ప్రతీవారికి ఇళ్ళస్థలాలు ఇవ్వడానికి ప్రభుత్వం దృఢనిశ్చయంతో ఉంది. ఇందుకుగాను నేను రూ.575 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

50. గత సంవత్సరం కేటాయించిన రూ.1,452 కోట్లకు మూడురెట్లుపైగా రూ.4,752 కోట్లను ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

పేదరిక నిర్మూలన

51. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో పేదరిక నిర్మూలనకు ప్రభుత్వం సెర్ప్ ద్వారా వివిధ కార్యక్రమాలను అమలు చేస్తుంది. ఉన్నతి, ఎస్ హెచ్ జి-బ్యాంకు లింకేజ్, చంద్రన్న చేయూత- ఎస్ హెచ్ జిలకు వడ్డీ రాయితీ, స్త్రీ నిధి, ఎన్ టి ఆర్ భరోసా పెన్షన్లు, చంద్రన్న బీమా, ఎపి ఆర్ ఐ జి పి, ఎన్ ఆర్ ఎల్ ఎం, మొదలైనవి ఈ పథకాలలో ఉన్నాయి. 87 లక్షలు గ్రామీణ, పట్టణ మహిళలను, సెల్ఫ్ హెల్ప్ గ్రూప్ లలో సంఘటితపరచి, సామాజిక సంస్థలను బలోపేతం చేయడం జరిగింది. రాష్ట్రమంతటా 3,50,000 సాధికార మిత్రలను, ప్రతిసాధికార మిత్రకు 35 కుటుంబాల చొప్పున ఏర్పరచి వారి ద్వారా ప్రభుత్వ పథకాలకు అర్హులైన లబ్ధిదారులను గుర్తించడం మరొక విన్నూత్న పథకం.

52. ఎన్ టి ఆర్ పెన్షన్ పథకం క్రింద, రూ.5 వేల కోట్లు, పట్టణ గ్రామీణ ప్రాంతాలలో ఎస్ హెచ్ జి మహిళలకు వడ్డీలేని ఋణాలు పథకం క్రింద రూ.1,463 కోట్లు, ఎస్ హెచ్ జి మహిళలకు క్యాపిటల్ ఇన్ ఫ్యూజన్ క్రింద రూ.1,700 కోట్లు, స్త్రీ నిధికి రూ.100 కోట్ల కేటాయింపును ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

53. ప్రస్తుతం ఉన్న వ్యవస్థలను బలోపేతం చేయడానికి, కొత్త వ్యవస్థలను ప్రోత్సహించడానికి ఎన్ఆర్ఎల్ఎం క్రింద స్టార్ట్-ఆప్ విలేజ్ పొగ్రామ్ ఉపకార్య క్రమాన్ని అమలు చేస్తున్నాము. ఇప్పటివరకు రూ.9.15 కోట్ల ఆర్థిక సహాయంతో 2,398 మంది ఎస్హెచ్జి వ్యవస్థాపకులు శిక్షణ పొందారు.

ఆరోగ్య సంరక్షణ

54. మా ప్రభుత్వం సార్వత్రిక ఆరోగ్య సంరక్షణ సాధించడానికి కట్టుబడి ఉంది. నాణ్యతతో కూడిన మెరుగైన సేవలు అందించడానికి పిపిపి విధానంలో ఆరోగ్య సేవలను అందచేస్తున్నాము. సాంకేతిక సూచనలను అందించేందుకు సాంకేతిక సంస్థలను నియమించడమయింది. ఈ విధానం క్రింద అందించే సేవలలో తల్లి బిడ్డ ఎక్స్ప్రెస్, ఎన్టిఆర్ వైద్య పరీక్ష, ఉచిత డయాగ్నోస్టిక్ లేబొరేటరీ సేవలు, టెలిరేడియాలజి ఎక్స్పర్ట్ సేవలు, యమ్ఆర్ఐ, సిటి స్కాన్, సేవలు, ఎన్టిఆర్ బేబీకిట్, ఉచిత డయాలసిస్, చంద్రన్న సంచార చికిత్స, ముఖ్యమంత్రి ఆరోగ్య కేంద్రాలు, ముఖ్యమంత్రి ఇ-కంటి కేంద్రం, బయోమెడికల్ ఎక్విప్మెంట్ మెయింటెనెన్స్ సర్వీసు, ఆసుపత్రి పారిశుద్ధ్యం, సెక్యూరిటీ, చీడలు, ఎలుకలు నియంత్రణ, పిహెచ్సి పారిశుద్ధ్య సేవలు, ఆసుపత్రి లినెన్ మరియు లాండ్రీ సేవలు, మహా ప్రస్థానం ఉచిత మందులు వంటివి ఉన్నాయి.

55. శ్రీకాకుళం జిల్లా ఉద్ధానం గ్రామంలో అధికంగా సంభవించిన మూత్రపిండాల వ్యాధులు ప్రభుత్వాన్ని కలవరపరుస్తున్నాయి. బాధితులకు సత్వరం ఉపశమనం కలగచేయడానికి 14 డయాలసిస్ సెంటర్లను ఏర్పాటు చేయడానికి ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది.

56. మొత్తం మీద ఆరోగ్య రంగానికి 2017-18లో కేటాయించిన రూ.7,020 కోట్ల కేటాయింపుపై 21% అదనంగా రూ.8,463 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

మానవ వనరుల అభివృద్ధి

57. ఆంధ్రప్రదేశ్‌ను ఎడ్యుకేషన్, నాలెడ్జి హబ్‌గా తీర్చిదిద్దడానికి నాలెడ్జిమిషన్‌ను ప్రారంభిస్తున్నాము. బాలికలకు సైకిళ్ళు ఇవ్వడం, పాఠశాలలకు, కళాశాలలకు వెళ్ళేందుకు సదుపాయం కలుగచేయడంకాక సాధికారికతను కూడ కలుగజేస్తుంది. ఇది స్వేచ్ఛాభావాన్ని, బాలికలలో వారి స్వశక్తిపై ధైర్యం కూడా కలుగజేస్తుంది. బడికొస్తా కార్యక్రమాన్ని తొమ్మిదవ తరగతి బాలికలకే కాక ఎనిమిదవతరగతి బాలికలకు 2018-19 విద్యా సంవత్సరం నుండి వర్తింపజేస్తూ ఈ పథకానికి రూ.160 కోట్లు కేటాయింపు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

58. డిజిటల్ తరగతి గదులు కొత్త తరహా బోధనా విధానం, డిజిటల్ సాంకేతిక విధానంతో పల్లెలకు గుణాత్మకమైన విద్య లభిస్తుంది. డిజిటల్ తరగతి గదులు పథకానికి రూ.117 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

59. పాఠశాలలో పారిశుధ్యంలేని మరుగు దొడ్లు ప్రభుత్వానికి దీర్ఘకాలికంగా నెలకొన్న సమస్య. ఇది విద్యార్థుల ఆరోగ్యం, బాలికల హజరుపై ప్రతికూల ప్రభావం చూపుతుంది. మొట్టమొదటిసారిగా పాఠశాలలో పారిశుధ్య మరుగు దొడ్లను నిర్వహించడానికి నేను రూ.100 కోట్లు కేటాయింపును ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

60. మోడల్ పాఠశాలలను భారత ప్రభుత్వం ప్రవేశపెట్టింది. 2015-16 విద్యా సంవత్సరంలో వాటిని నిలిపివేసింది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ పాఠశాలలను నడపటానికి కేంద్ర ప్రభుత్వ సహాయాన్ని కోరుతుంది. వారి దగ్గరినుంచి స్పందనకు లోబడి రూ.377 కోట్ల రూపాయల కేటాయింపును ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

61. మధ్యాహ్నం భోజన పథకంలో పోషకాహార విలువలు పెంచడానికి వారానికి 3 కోడిగ్రుడ్లకు బదులుగా 5 కోడిగ్రుడ్లను సమకూరుస్తాము. ఇందుకుగాను రూ.266 కోట్లు ఖర్చు అవుతుంది. పోషకాహార భోజన పథకాన్ని ఇంటర్మీడియట్ విద్యార్థులకు ప్రభుత్వం వర్తింపచేయనున్నది. ఈ పథకానికి రూ.23 కోట్ల రూపాయలు కేటాయింపు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

62. సెకండరీ విద్యకు 2017-18 సంవత్సరంలో కేటాయించిన రూ.17,952 కోట్ల రూపాయలకు అదనంగా 20% రూ.21,612 కోట్ల రూపాయల కేటాయింపును ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

63. భావప్రకటన లోపం యువకుల ఉద్యోగావకాశాలకు అవరోధం అవుతుంది. ఉద్యోగావకాశాలను మెరుగుపర్చడానికి డిగ్రీ కళాశాలలో ఆంగ్ల ప్రయోగశాలలను ఏర్పరచే యోచన వుంది. అంతేకాక, డిగ్రీ కళాశాలల మౌలిక సదుపాయాలను మెరుగుపరిచే దిశలో కొత్త భవనాలను నిర్మించటం, ప్రయోగశాలలను ఆధునీకరించటం, గ్రంథాలయాలలో కొత్త పుస్తకాలను చేర్చడం వంటి కార్యక్రమాలు చేపట్టడానికి ప్రభుత్వం పట్టుదలతో ఉంది.

64. కొత్త విశ్వవిద్యాలయాలన్నింటికీ మౌలిక సదుపాయాలను కలిగించడానికి ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. ప్రతి విశ్వవిద్యాలయానికి రూ.40 కోట్ల చొప్పున రాజమండ్రి, ఆది కవి నన్నయ్య విశ్వవిద్యాలయానికి, శ్రీకాకుళం డా॥ బి.ఆర్. ఆంబేద్కర్ విశ్వ విద్యాలయానికి, కర్నూలు రాయలసీమ విశ్వవిద్యాలయానికి, ఉర్దూ విశ్వవిద్యాలయానికి, కడప యోగివేమన విశ్వవిద్యాలయానికి, నెల్లూరు విక్రమ సింహపురి విశ్వవిద్యాలయానికి మౌలిక సదుపాయాలను ప్రతిపాదిస్తున్నాను. తిరుపతి,

శ్రీ పద్మావతి మహిళా విశ్వవిద్యాలయానికి, విద్యార్థినుల హాస్టల్ సౌకర్యం ఏర్పరచటానికి రూ.20 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను. కొంతకాలంగా నడుస్తూ నిలదొక్కుకున్న విశ్వవిద్యాలయాలు ఆర్థిక స్వయంసమృద్ధిని సాధించాలని ప్రభుత్వం ఆశిస్తుంది.

65. పాలిటెక్నిక్ కళాశాలలలో మౌలిక సదుపాయాలను, ప్రయోగశాల సదుపాయాలను మెరుగుపరుచుకోవడానికి 2017-18లో ఉన్న రూ.20 కోట్ల కేటాయింపును దాదాపు ఎనిమిది రెట్లు పెంచుతూ రూ.158 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

66. ఉన్నత విద్యాశాఖకు మొత్తం రూ.2,835 కోట్ల కేటాయింపును ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

ఉద్యోగము, శిక్షణ

67. త్వరిత గతి పారిశ్రామికాభివృద్ధి, వేగవంతమైన పారిశ్రామికీకరణకు ప్రాథమిక సాంకేతిక విజ్ఞానం, నైపుణ్యంతో కూడిన మానవ వనరులు అవసరమవుతాయి. ఆ అవసరాలను పాలిటెక్నిక్, ఐటిఐలు తీరుస్తాయి. ప్రభుత్వం సాంకేతిక సంస్థల స్థితిగతులను మెరుగుపరచడంపై దృష్టిసారిస్తోంది. పాలిటెక్నిక్ కళాశాలలను, ఐటిఐ ప్రయోగశాలలను ఆధునీకరిస్తున్నాము. ఐటిఐలను నిర్మించడానికి, ప్రయోగశాలలను ఆధునీకరించడానికి 2017-18లో రూ.28 కోట్ల కేటాయింపును ఆరు రెట్లకంటే ఎక్కువగా పెంచుతూ రూ.176 కోట్ల ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

68. 2017 అక్టోబరు 2వ తారీకు నుండి ఇతర పథకాలతో కూర్చి చంద్రన్న బీమా పథకాన్ని అమలు చేస్తున్నాము. ఈ పథకం క్రింద లాభాలేటంటే ప్రమాదాలలో

మరణం లేదా శాశ్వత అంగవైకల్యం కలిగితే శ్రామికులకు రూ.5 లక్షల బీమా, 18-50 సంవత్సరాల మధ్య శ్రామికులకు సహజమరణం సంభవిస్తే రూ.2 లక్షలు, 51-60 వయస్సులో శ్రామికులు మరణిస్తే రూ.30 వేల రూపాయలు, శాశ్వత పాక్షిక అంగవైకల్యానికి రూ.2.5 లక్షలు, రాష్ట్రంలో ఉన్న 2.46 కోట్ల అసంఘటిత శ్రామికులకు లభిస్తుంది. ఇంతేకాక తొమ్మిది, పది, ఇంటర్మీడియట్, ఐటిఐలలో చదివే శ్రామికుల పిల్లలకు ఒక్కొక్కరికీ రూ.1,200 రూపాయల చొప్పున స్కాలర్షిప్‌ను ఇద్దరు పిల్లలవరకు ఇస్తున్నాము. ఇప్పటివరకు 29,038 అసంఘటిత శ్రామికులకు రూ.392 కోట్లు చెల్లించడమైనది. ఈ పథకానికి నేను రూ.140 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

నైపుణ్యాభివృద్ధి

69. విద్యార్థుల, నిరుద్యోగ యువత ప్రయోజనం కోసం, నైపుణ్య శిక్షణ ఉద్యోగ ప్రయత్నాలను సులభతరం చేసే కార్యక్రమాలను పెద్ద స్థాయిలో చేపట్టుతున్నాము. 2018-19 సంవత్సరంలో 1 మిలియన్ లబ్ధిదారులకు నైపుణ్యాభివృద్ధి కార్యక్రమాలు విస్తరింపచేసే యోచనవుంది. రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా గుర్తింపు పొందిన సాంఘిక సంక్షేమ, గిరిజన పాఠశాలలో డిగ్రీ, ఇంజనీరింగ్ కళాశాలలో ఉపాధికలిపించే నైపుణ్యాలను, సాంకేతిక పరిజ్ఞానంలో శిక్షణ ఇచ్చి, వారిని ఉద్యోగానికి సంసిద్ధులను చేయడానికి 1000 నైపుణ్య శిక్షణా కేంద్రాలు ప్రారంభకానున్నాయి. జర్మన్ దేశపు కంపెనీ అయిన ప్రధాన సిమెన్స్ భాగస్వామ్యంతో లక్ష విద్యార్థులకు సంబంధిత కోర్సులలో శిక్షణ ఇవ్వడానికి 34 సాంకేతిక నైపుణ్య సంస్థలు, 6 సెంటర్ ఆఫ్ ఎక్స్‌లెన్స్ కార్యక్రమాలను ప్రారంభించాయి. నైపుణ్యాభివృద్ధి శాఖకు రూ.300 కోట్ల కేటాయింపును ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

పర్యావరణం అడవులు

గురుదేవ్ రవింద్రనాథ్‌తాగూర్ పర్యావరణ ప్రాముఖ్యాన్ని గురించి చెప్పిన వాక్యాలను నేను ఉదహరిస్తున్నాను.

"The one who plants trees, knowing that he will never sit in their shade, has started to understand the meaning of life"

70. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం 2,141 చదరపు మీటర్లను చెట్లతో, అడవులతో గరిష్టంగా నింపి, దేశంలోనే మొదటిస్థానంలో నిలిచిందని తెలియచేయడానికి నేను సంతోషిస్తున్నాను. ఇది గౌరవ ముఖ్యమంత్రి గారి నాయకత్వంలో హరితాంధ్రప్రదేశ్ స్ఫూర్తితో అడవుల సంరక్షణ కార్యప్రణాళికను ఏర్పరచుకుని, సమర్థవంతంగా అమలు చేయడం వలన సాధ్యపడింది. పర్యావరణ అటవీశాఖకు ప్రస్తుతం కేటాయించిన రూ.364 కోట్ల రూపాయలకు 44% అదనంగా అనగా రూ.524 కోట్ల కేటాయింపును ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

శీతోష్ణస్థితి స్థితిస్థాపకంగా వ్యవసాయం

71. వ్యవసాయ రంగంలో ముఖ్య సమస్యలను పరిశీలించి వాటిని అధిగమించడానికి తగు సూచనలు చేస్తూ వ్యవసాయాన్ని లాభసాటి వ్యాపకంగా మార్చడానికి ఫ్రైమరీ సెక్టార్ మిషన్‌ను ఏర్పరచడమైనది. ఉత్పాదకతను పెంచడానికి ప్రాథమికంగా దృష్టిసారిస్తూ చేపట్టిన ప్రాథమిక కార్యక్రమాలు మంచి ఫలితాలను చూపుతూ పూర్తి స్థాయికి చేరుకోనున్నాయి.

72. 2017-18 మొదటి అర్థసంవత్సరంలో 17.44% వ్యవసాయ వృద్ధిరేటు నమోదుకాగా, 2016-17 సంవత్సరానికి ఇది 3.69%. మాత్రమే గోదావరి

డెల్టా ప్రాంతాలకు మరియు పట్టిసీమ ద్వారా కృష్ణా డెల్టా ప్రాంతాలకు ముందుగానే కాలువ నీరు వదలడం వలన, తొందరగా నూర్పులు చేపట్టడమే కాకుండా అధిక వరిపంటను పండించడమే కాక తద్వారా 70,000 హెక్టార్లలో అదనంగా పప్పు ధాన్యాలను పండించే అవకాశం కలిగింది.

73. సమగ్ర, దీర్ఘకాలిక సంక్షేమ అభివృద్ధిని సాధించుటకు ప్రతికూల వాతావరణ ప్రభావాల నుండి రక్షించుటకై ప్రభుత్వం జీరో బడ్జెట్ నేచురల్ ఫార్మింగ్ ద్వారా రైతులను ప్రోత్సహిస్తుంది. 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరంలో 401 క్లస్టర్లు, 334 మండలాలలో, 972 గ్రామాలలో విస్తరించి 1.59 లక్షల రైతులకు 66 వేల హెక్టార్లలో విస్తరించింది.

74. 2017 ఆంధ్రప్రదేశ్ అగ్రిటెక్ సమావేశం నవంబరు 2017లో జరిగింది. రాష్ట్రంలో వ్యవసాయ విస్తరణకై ప్రపంచ నాయకులు, వ్యాపారవేత్తలు, స్టార్టప్ స్థాపకులు, ప్రముఖ విధాన రూపకర్తలు, సాంకేతిక నిపుణులు, ఈ సమావేశంలో పాల్గొన్నారు. నేల స్వభావాన్ని తెలుసుకోవడానికి నేలను క్రమబద్ధంగా ఉపయోగించుకోవడానికి ప్రభుత్వం బిల్ అండ్ మిలిండా గేట్స్ ఫౌండేషన్ అనే సంస్థతో వినూత్న సాంకేతికను అందిపుచ్చుకోడానికి పనిచేస్తోంది. డిజిటల్ విధానంలో నేలను మ్యాపింగ్ చేయుటకు మరియు ఇతర ఆవిష్కరణలకు రూ.30 కోట్ల రూపాయలను ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

75. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రమును ప్రపంచ విత్తన బాండాగారముగా వృద్ధిచేసేందుకు, రాష్ట్రంలో ప్రతి వ్యవసాయదారునికి తక్కువ వ్యయంతో నాణ్యమైన విత్తనములను అందించుటకు, యుఎస్ఎలోని ఐయోవా స్టేట్ విశ్వవిద్యాలయంతో కలిసి కర్నూలు

జిల్లా తంగడెంచా వ్యవసాయ క్షేత్రంలో మోగాసీడ్ ప్రాజెక్టును ప్రారంభించడం జరిగింది. దీనికై రూ.100 కోట్ల రూపాయలను ప్రతిపాదించడమైనది.

76. 12 లక్షల హెక్టారులలో లోపాలను సరిదిద్దటకై ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం మొదటిసారిగా 100% సబ్సిడీతో సూక్ష్మపోషకాలను పంపిణీ చేయడం జరిగింది. వ్యవసాయ యాంత్రీకరణకై రూ.250 కోట్లు ప్రతిపాదించడమైనది. ప్రభుత్వానికి ఋణమాఫీ ఎడల ఉన్న నిబద్ధతకనుగుణంగా 2018-19 సంవత్సరానికిగాను వ్యవసాయ ఋణమాఫీకి రూ.4,100 కోట్లు ప్రతిపాదించడమైంది. అంతేకాక, రైతులకు వారి పంటలకు సముచిత ధరలు అందజేయడానికి ప్రభుత్వం మార్కెట్ ఇంటర్వెన్షన్ ఫండ్ ఏర్పాటు చేయడానికి యోచిస్తోంది.

77. గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారి దృష్టిలో ఉద్యానవన పంటల విస్తీర్ణంకై ప్రస్తుతం ఉన్న 40 లక్షల ఎకరాలను 100 లక్షల ఎకరాలకు విస్తరించవలసిఉంది. రాబోయే 5 సంవత్సరాల కాలవ్యవధిలో సూక్ష్మ సేద్యం ద్వారా, సంతృప్తికరమైన పద్ధతులలో మిగిలిన ప్రాంతం కవర్ చేయబడుతుంది. ప్రాథమిక రంగంలో మంచి మార్కెట్ అనుసంధానంనకు మరియు గొలుసుకట్టు అభివృద్ధికి 1 మిలియన్ రైతులను 1 వేయి ఎఫ్పిఓలుగా సంఘటితం చేయబడును. ఆంధ్రప్రదేశ్ సూక్ష్మ సేద్య ప్రాజెక్టుకై రూ.1102 కోట్ల రూపాయలను సబ్సిడీ పెంచడంద్వారా 49% వృద్ధితో ప్రతిపాదించడమైనది.

78. పట్టు పెంపకం రంగంలో నేడున్న పథకాలతోపాటు, నూలు మద్దతు ధరకై ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరంలో కేటాయించిన రూ.3 కోట్లకు బదులుగా పట్టు పనివార్లకు రూ.42 కోట్లు 2018-19 సంవత్సరంకుగాను ప్రతిపాదించడమైనది.

79. ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరంలో కేటాయించిన రూ.7,342 కోట్లను 37% వృద్ధిపరిచి రూ.10,097 కోట్లు వ్యవసాయ మార్కెటింగ్, సహకార, ఉద్యాన మరియు పట్టు పెంపకం విభాగాలకు 2018-19 సంవత్సరానికి ప్రతిపాదించడమైనది. గౌరవ వ్యవసాయ శాఖామాత్యులు వ్యవసాయ బడ్జెట్ను సవివివరంగా ప్రతిపాదిస్తారు.

పశుసంవర్ధక పాడిపరిశ్రమ మరియు మత్స్యశాఖ

80. రాష్ట్ర ఆర్థిక వ్యవస్థకు ఈ రంగం 9% కంటే ఎక్కువ దోహదం చేస్తుంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం పాలు, మాంసం, గ్రుడ్లుల ఉత్పత్తులలో జాతీయ వృద్ధిరేటు 2.05% ఉన్నప్పటికీ, దేశంలోనే మొదటి మూడు స్థానాలలో ఒకటిగా 2022 సంవత్సరానికి తీసుకురావడానికై, ఈ రంగం 13.68% వృద్ధి నమోదుచేయబడింది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సంచార పశువైద్యశాలలను ప్రారంభించింది. వర్షాభావం వలన పశుగ్రాసం పూర్తిగా లభించనప్పటికీ, ప్రభుత్వం 10 లక్షల క్వింటాళ్ళ మరియు 5 లక్షల క్వింటాళ్ళ పశుగ్రాస బ్యాంకుల రూపకల్పన చేయడం వలన ఈ కొరతలను అధిగమించగలిగాము. వ్యవస్థాపకుల సహకారంతో భారీ పశుగ్రాస క్షేత్రాల నిర్వహణ చేపట్టాలని ప్రభుత్వం యొక్క ప్రతిపాదన. 2017-18 సంవత్సరంలో రూ.58 కోట్లు కేటాయించినప్పటికీ నేను 2018-19 సంవత్సరానికి పశువైద్యశాలలకు మరియు చికిత్సాకేంద్రాలకు రూ.111 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను. క్షేత్రస్థాయి పశు సంవర్ధక సంస్థల మౌళిక సదుపాయాల అభివృద్ధికై 2017-18 లో ఉన్న రూ.25 కోట్లను 2018-19 సంవత్సరంలో రూ.75 కోట్లుగా ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

81. 10 లక్షల జంతువులను బీమా చేయుటకై రూ.50 కోట్ల రూపాయలతో కొత్త స్కీమ్ని ప్రారంభించుటకు ప్రతిపాదిస్తున్నాను. దీనితో 3 లక్షలమంది రైతులు ప్రయోజనం పొందుతారు.

82. మన రాష్ట్ర ఆర్థిక వ్యవస్థలో చేపల పెంపకం రంగం ఎంతో వృద్ధిలో ఉండటంమే కాకుండా ఈ రంగంలో ఉద్యోగ అవకాశాలు కూడా మెండుగా ఉండటం ఒక ప్రధానమైన విషయం. జాతీయ వృద్ధిరేటును 13.8% పొలిస్తే మన రాష్ట్ర వృద్ధిరేటు 42.73% ముందజలో ఉంది. ఈ అభివృద్ధికి ముఖ్య కారణం సముద్ర చేపలు, ఉప్పునీటి రొయ్యల ఉత్పత్తి అధికంగా ఉండటం. చంద్రన్న ఆక్వారైతు క్షేత్రాల పథకం క్రింద ఈ రంగంలో అత్యధిక వృద్ధిరేటును సాధించడానికి వ్యవసాయ ఆధారిత చెరువులలో ఆధునిక టెక్నాలజిని ఉపయోగించటం జరుగుతుంది.

83. పశుసంవర్ధక, పాడిపరిశ్రమ మరియు మత్స్యశాఖకు 2017-18 సంవత్సర కేటాయింపు రూ. 1,394 కోట్లుపై 25% పెంపుతో రూ. 1,743 కోట్ల కేటాయింపును నేను ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

జలవనరుల శాఖ

84. మా ప్రభుత్వం నీరు చెట్టు కార్యక్రమంలో భాగంగా చక్కటి నీటి నిర్వాహణ పద్ధతులు అవలంబించడం ద్వారా మన రాష్ట్రాన్ని కరువు నిర్మూలన ప్రాంతంగా తీర్చి దిద్దుటకు, అన్ని ప్రయత్నాలను చేస్తోంది.

85. పోలవరం ప్రాజెక్టు నిర్మాణపు పనులు రాష్ట్రంలో వేగవంతంగా జరుగుతున్నాయి. ఈ ప్రాజెక్టును త్వరితగతిలో పూర్తిచేయడానికి మరియు వీటి ఫలాలను రాష్ట్ర ప్రజలకు వేగంగా అందించడానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం దృఢనిశ్చయంతో ఉంది. దీనికై, నేను 2018-19 సంవత్సరానికి రూ. 9,000 కోట్ల ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

86. చురుకుగా నడుస్తున్న మహేంద్ర తనయ, వంశధార, తోటపల్లి, ఉత్తరాంధ్ర సుజల స్రవంతి, పురుషోత్తం పట్నం ఎత్తిపోతల పథకం, గోదావరి డెల్టా (ఏలేరుతో

కలిపి) ఆధునీకరణ, చింతలపూడి ఎత్తిపోతల పథకం, కృష్ణా డెల్టా ఆధునీకరణ, పట్టిసీమను అత్యధికస్థాయిలో ఉపయోగించుకోగలగడం, నాగార్జునసాగర్ ఆధునీకరణ, వెలుగొండ ప్రాజెక్టు, సంగం ఆనకట్ట, నెల్లూరు ఆనకట్ట, సోమశిల ప్రాజెక్టు, సోమశిల స్వర్ణముఖి లింక్ కాల్వ, తెలుగు గంగ ప్రాజెక్టు, జిఎన్ఎస్ఎస్ మరియు దాని అనుబంధ పనులు, హెచ్ఎన్ఎస్ఎస్ మరియు దాని అనుబంధ పనులు - వీటినిన్నింటిని త్వరితగతిన పూర్తిచేయాలని మా ప్రభుత్వం భావిస్తుంది. ఎపిఎస్ఐడిసి ద్వారా అమలు చేయబడుతున్న అన్ని ఎత్తిపోతల సాగునీటి పథకాలను పూర్తి చేయుటకు మా ప్రభుత్వం తగిన ప్రాధాన్యత ఇస్తుంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ నీటి భద్రతపై దీర్ఘ ప్రణాళికతో రాష్ట్రంలోని ఐదు ప్రధాన నదులైన వంశధార, నాగావళి, గోదావరి, కృష్ణా, పెన్నాలను అనుసంధానం చేస్తూ ఒక మహాసంగమంను రూపొందించుటానికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సంకల్పిస్తుంది.

87. ఈ రంగానికై 2018-19 సంవత్సరానికిగాను 2017-18 సంవత్సరంతో పోలిస్తే (రూ.12,770) 33% వృద్ధి రేటుతో అత్యధికంగా రూ.16,978 కోట్లను ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

ఆహార భద్రత

88. ఆహార భద్రతలో అత్యున్నత లక్ష్యాలను సాధించుటలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం జాతీయ ఆహార భద్రతా చట్టం క్రింద 268 లక్షల పరిమితి దాటడమేకాక మరొక 134 లక్షల యూనిట్ల కవరేజ్ను సాధించగలిగింది. 2018 జనవరిలో నిర్వహించిన ఐదవ విడత జన్మభూమి మా ఊరు కార్యక్రమంలో భాగంగా 2,36,000 కొత్త తెలుపు రేషన్ కార్డులను జారీచేయడమైనది. చంద్రన్న కాసుక అనుపేరుతో సంక్రాంతి,

క్రిస్టమస్, రంజాన్ పండుగలలో అర్జులైనవారికి ఉచిత బహుమతి ప్యాక్లను ఇవ్వడం జరిగింది. గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారు 2017 డిసెంబరు నెలలో విలేజ్ మాల్ పథకం ప్రారంభించారు. మొదటి దశగా 6500 చౌకదుకాణాలను విలేజ్ మాల్స్ స్థాయికి పెంపొందించడం జరుగుతుంది. తద్వారా నాణ్యమైన ఎఫ్ఎంసిజి ఉత్పత్తులు మరియు ప్రధాన ఆహార దినుసులను మార్కెట్ ధరకంటే తక్కువ ధరలకు అందుబాటులోనికి తీసుకురావడం జరుగుతుంది.

89. నిత్యావసర వస్తువుల స్థిరీకరించుటకు ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకుంటుంది. ఇందుకుగాను పౌరసరఫరాల కార్పొరేషన్కు అదనపు కేటాయింపులను ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

90. గౌరవ ముఖ్యమంత్రిగారిచే గిరిజన ఎల్పిజి ప్యాకేజీను గిరిజన ప్రాంతాలలో ఉన్న పేద మహిళలకై ప్రారంభించడమైంది. ఈ ప్యాకేజీ భాగంగా రూ.2,480 విలువగల 5 కిలోల ఎల్పిజి సిలెండరు కనెక్షను, ఐఎస్ఐ ప్రామాణ్యతగల స్టవ్, రెగ్యులేటర్, పాస్ పుస్తకము, ఒక పైపు మొదలగులనవి ఉచితంగా ఇవ్వబడును. ఇప్పటివరకు 61,444 గిరిజన కుటుంబాలకు లభించింది. నేను ఈ రంగానికై రూ.3,495 కోట్లు కేటాయిస్తున్నాను.

గ్రామీణాభివృద్ధి

91. రాష్ట్రంలో ఉన్న 56,735 కిలోమీటర్ల అంతర్గత రహదారులలో, 30,546 కిలోమీటర్లు ఇప్పటికే సిమెంట్ పేవ్మెంట్ చేయబడ్డాయి. వాడవాడల్లో చంద్రన్న బాట అనే ప్రధాన కార్యక్రమాన్ని చేపట్టడం ద్వారా మా ప్రభుత్వం సిమెంట్ రోడ్లు పూర్తి స్థాయిలో వేయుటకై సంకల్పించింది. 2017-18 సంవత్సరంలో 5,102 కిలోమీటర్ల నిడివిగల అంతర్గత రహదారులను సిమెంట్ పేవ్మెంట్ ద్వారా వేయడం జరిగింది.

92. ఎన్టీఆర్ సుజల స్రవంతి పథకం క్రింద 103 క్లస్టర్లలో 8000 నివాస యోగ్యాలను కమ్యూనిటీ ట్రీట్‌మెంట్ ప్లాంట్స్ ద్వారా సురక్షిత మంచినీటి సదుపాయాలను ఏర్పాటు చేయడమైంది. అన్ని కుటుంబాలకు కుళాయి సదుపాయం (70 ఎల్పిసిడి) కల్పించాలని మా ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. రాష్ట్రంలో ఉన్న మంచినీటి సమస్యను శాశ్వతంగా పరిష్కరించుటకై ఆంధ్రప్రదేశ్ త్రాగునీటి సరఫరా కార్పొరేషన్ ఏర్పాటు చేయడమైంది. రూ.22,000 కోట్ల రూపాయల త్రాగునీటి ప్రాజెక్టు ప్రతిపాదనలు బ్యాంకు ఋణాల ద్వారా మరియు యాన్యుటీ మోడ్స్ ద్వారా ప్రతిపాదించడమైనది. ఎన్టీఆర్ సుజల స్రవంతి పథకానికి రూ.150 కోట్లు కేటాయించడమైనవి.

93. శ్రీకాకుళం, విజయనగరం జిల్లాలలో లభ్యమయ్యే భూగర్భజలాల వినియోగంతో వ్యవసాయాభివృద్ధిని సాధించుటకై ఎన్టీఆర్ జలశ్రీ పథకం క్రింద రూ.100 కోట్ల రూపాయల వ్యయంతో ప్రభుత్వం 25,000 బోరుబావులను త్రవ్వించుటకై ప్రతిపాదిస్తోంది. ఎన్టీఆర్ జలశ్రీ పథకానికి 2017-18లో రూ.55 కోట్లు కేటాయించడమైనది. దీనికి ఈ బడ్జెట్‌లో రూ.200 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

94. స్వచ్ఛ ఆంధ్ర మిషన్ క్రింద గ్రామీణ ప్రాంతాలలో 71.03 లక్షల కుటుంబాలలో 60.86 లక్షల కుటుంబాలు అనగా 86% ఐహెచ్‌హెచ్‌ఎల్ సదుపాయాలను కలుగచేయడమైంది. రాష్ట్రంలోని 12,854 గ్రామపంచాయతీలలో 6,311 గ్రామపంచాయతీలు బహిరంగ మల విసర్జన రహిత గ్రామపంచాయతీలుగా ఎంపిక చేయడమైంది. అలాగే మొత్తం 13 జిల్లాలలో 6 జిల్లాలు అనగా పశ్చిమ గోదావరి, నెల్లూరు, కృష్ణా, తూర్పు గోదావరి, ప్రకాశం, గుంటూరు జిల్లాలను కూడా బహిరంగ మల విసర్జన రహిత జిల్లాలుగా ఎంపిక చేయడమైనది. మిగిలిన

జిల్లాలు 2018 మార్చి 31 తేదీలోగా బహిరంగ మల విసర్జన రహిత జిల్లాలుగా నిర్ణయించడమగును. ఎంజిఎన్ఆర్ఇజిఎ పథకం క్రింద ఒక్కొక్క ఇంటికి ఒక్కొక్క మరుగుదొడ్డి నిర్మాణానికై అదనపు సహాయం నిమిత్తం రూ.100 కోట్ల రూపాయలను ప్రతిపాదిస్తున్నాను. 2017-18 సంవత్సరంలో రూ.515 కోట్లు స్వచ్ఛాంధ్ర పథకం క్రింద కేటాయించగా 2018-19 సంవత్సరానికిగాను రూ.1,450 కోట్ల రూపాయలను ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

95. ఎంజిఆర్ఎన్ఆర్ఇజిఎస్ పథకం క్రింద ఉత్పాదక ఆస్తులను ఏర్పాటు చేసుకోడానికి వివిధ విభాగాలకు వచ్చే నిధులను సద్వినియోగం పరచుకొనడానికి 2017-18 సంవత్సరంగాను రూ.330 కోట్లుకాగా, 2018-19 సంవత్సరంగాను రూ.750 కోట్ల కన్వర్జెన్స్ గ్రాంట్ ప్రతిపాదించడమైనది.

96. 2017-18 సంవత్సరంలో రూ.21,140 కోట్లు కేటాయించగా, పంచాయతీరాజ్ మరియు గ్రామీణాభివృద్ధి కార్యక్రమాలు బలోపేతం చేయడానికి 11% వృద్ధిరేటుతో 2018-19 సంవత్సరంగాను రూ.23,439 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

పరిశ్రమ మరియు వాణిజ్య రంగం

97. మా ప్రభుత్వం సమతుల్య, సమానమైన, వికేంద్రీకృత, పారిశ్రామిక అభివృద్ధిని సాధించడానికి కట్టుబడి ఉంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం ఆటోమొబైల్, ఆహార రంగం, వస్త్రాలు, సముద్ర ఉత్పత్తులు, సిమెంట్ రంగాలలో పెట్టుబడులను ఆకర్షిస్తోందని చెప్పడానికి నేను ఎంతో సంతోషిస్తున్నాను.

98. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం ప్రస్తుతం 18 విభాగాలలో 1,946 పెద్ద మరియు మెగా ప్రాజెక్టుల స్థాపనలకై రూ.13.54 లక్షల కోట్ల రూపాయల పెట్టుబడులు, 31 లక్ష ఉద్యోగావకాశాలు కల్పించే ప్రతిపాదనలను పరిశీలిస్తుంది. వీటిలో 531 ప్రాజెక్టులు రూ.1.23 లక్షల కోట్ల రూపాయల పెట్టుబడులతో 2.64 లక్షల ఉద్యోగ అవకాశాలతో కార్యకలాపాలు ప్రారంభించాయి. ఈ మధ్యనే ముగిసిన భాగస్వామ్య సమ్మిట్ 2018లో ప్రభుత్వం రూ.4.39 లక్షల కోట్ల పెట్టుబడి విలువగల మరియు 11 లక్షల ఉద్యోగ అవకాశాలు లభించగల 734 భాగస్వామ్య ఒప్పందాలు ఖరారు చేసింది. ప్రభుత్వం ప్రజలందరు చూడగలిగే ఒక ఆన్లైన్ ఇన్వెస్టుమెంట్ ట్రాకర్ ద్వారా పెట్టుబడులను ఎప్పటికప్పుడు సమీక్షిస్తుంది. ఇసుజి మోటార్స్, పెప్పి కంపెనీ, మోండలేజ్, ఫాక్స్ కాన్, బెర్రెర్ పెయింట్స్, అరవిందో ఫార్మా, డాక్టర్ రెడ్డిస్ లాబోరేటరీస్, సెల్కాన్, కోల్లేట్ పామోలిన్ వంటి ప్రముఖ సంస్థలు తమ ఉత్పత్తులను ప్రారంభించాయి. కియా మోటార్స్, గ్రీన్ పై, ఏషియన్ పెయింట్స్ వంటి సంస్థల పెట్టుబడులు రాష్ట్రానికి చేరుతున్నాయి.

99. రూ.11,779 కోట్ల రూపాయల పెట్టుబడులతో, 3.09 లక్షల మందికి ఉపాధితో 26,368 యూనిట్లు సూక్ష్మ మధ్యతరహా పరిశ్రమల రంగంలో ప్రారంభించబడ్డాయి. దీన్ని మరింత అభివృద్ధి పరచుటకై ఎంఎస్ఎంఇ కార్పోరేషన్ ను ఏర్పాటు చేయబోతుంది. దశలవారిగా 175 అసెంబ్లీ నియోజకవర్గాలలో ప్లగ్ & ప్లే సదుపాయాలతో ఏర్పాటు చేయబోతున్నాము. ఎంఎస్ఎంఇ రంగానికిగాను రూ.200 కోట్లు రూపాయలు కేటాయించడమైనది.

100. 2016లో ప్రపంచ బ్యాంకు మరియు డిఐపిపి నిర్వహించిన ఒక అంచనా ప్రకారం దేశంలోనే మన రాష్ట్రం ఈజ్ ఆఫ్ డూయింగ్ వ్యాపార పరంగా అగ్రగామిగా

నిలిచింది. రాష్ట్రంలో సింగిల్ డెస్క్ పోర్టల్ ద్వారా 24,000 ఆమోదాలు పరిశ్రమల స్థాపన నిమిత్తం అందించబడ్డాయి. 16,792 క్లెయిములకు గాను ప్రభుత్వం రూ.3,061 కోట్ల రూపాయలను పారిశ్రామిక ప్రోత్సాహక మంజూరు చేయడంమైనది. ప్రజాసేవలను త్వరిత గతినీ అందించడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ పబ్లిక్ సర్వీస్ డెలివరీ గ్యారంటీ యాక్ట్ 2017ను తీసుకురావడమైంది. ఈ చట్టం క్రింద 22 విభాగాలలో 74 సేవలను తీసుకురావడమైంది.

101. రెండు అతి పెద్ద కారిడార్లైన విశాఖపట్నం-చెన్నై పారిశ్రామిక కారిడార్, చెన్నై-బెంగళూరు పారిశ్రామిక కారిడార్లను ప్రభుత్వం నిర్వహిస్తుంది. విశాఖపట్నం-చెన్నై పారిశ్రామిక కారిడార్కు సంబంధించిన నాలుగు విభాగాలలో రెండు విభాగాలు విశాఖపట్నం, శ్రీకాళహస్తి-ఏర్పేడు విభాగాలు త్వరలోనే పూర్తిఅవుతాయి. చెన్నై బెంగళూరు కారిడార్లో భాగమైన కృష్ణపట్నం అభివృద్ధి కార్యక్రమం త్వరలోనే చేపట్టబోతున్నాము. సంభావిత మాస్టర్ ప్లాన్ ఇప్పటికి ఆమోదించబడినది.

102. 2017-18 సంవత్సరానికి రూ.2,086 కోట్లు కేటాయింపులుగా ఉండగా నేను పారిశ్రామిక, వాణిజ్య విభాగానికి 2018-19 సంవత్సరానికి గాను 47% వృద్ధి రేటుతో రూ.3,075 కోట్ల రూపాయలను ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ

103. రాష్ట్రంలో ఐటి రంగంలో పెట్టుబడుదారులకు పలు కార్యకాలాపాలను కొనసాగించడానికి ఎన్నో విధి విధానాలను చేపట్టింది. ఎలక్ట్రానిక్స్ తయారీని ప్రోత్సహించడానికి ఎలక్ట్రానిక్ తయారీ క్లస్టర్లను పెద్ద ఎత్తులో రూపొందించుటలో ప్రభుత్వం సఫలీకృతమైనది. ఇది ఈ రంగంలో దాదాపు 2 లక్షల ఉపాధి అవకాశాలను

కల్పించనున్నది. తిరుపతిలోనున్న ప్రపంచ స్థాయి ఇంటర్నేషనల్ ఇనిస్టిట్యూట్ ఆఫ్ డిజిటల్ టెక్నాలజీ తన కార్యకలాపాలను ఇప్పటికే ప్రారంభించింది. అడ్వాన్సుడ్ డిజిటల్ కోర్సులలో కాబోయే 4 సంవత్సరాలలో 12,500 మంది అభ్యర్థులకు శిక్షణ ఇవ్వడం దీని లక్ష్యం. ఆసియాలోనే అతి పెద్దదైన బ్లాక్చైన్ సమావేశాన్ని అక్టోబర్ 2017లో మన రాష్ట్రం నిర్వహించింది. ఈ సమావేశానికి 20 దేశాలనుంచి 1,000 మందికిపైగా ప్రతినిధులు హాజరైయ్యారు.

104. మన రాష్ట్రంలో ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ రంగానికి ఉతమిచ్చే స్టార్టప్ వ్యాపార సంస్థలకు ప్రోత్సాహకాలను అందించేందుకు రూ.100 కోట్ల కేటాయింపును ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

105. నేను ఈ విభాగమునకు రూ.1,007 కోట్ల రూపాయలను ప్రతిపాదిస్తున్నాను. ఇది గత సంవత్సరపు కేటాయింపు అయిన రూ.364 కోట్లతో పోలిస్తే మూడు రెట్లు ఎక్కువ.

ఇందన మరియు మౌలిక సదుపాయాలకల్పన శాఖ

106. నేడు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం ఏవిధమైన విద్యుత్ లోటు లేని రాష్ట్రం. దేశంలోనే నష్టాలబాటలో నడుస్తున్న డిస్కమ్లలో మన రాష్ట్రంలోనున్న డిస్కమ్ అతి తక్కువ నష్టాలతో నడుస్తున్నది. ప్రస్తుతం ఉన్న 65,000 పంపుసెట్ల స్థానంలో శక్తి సామర్థ్య పంపుసెట్లతో భర్తీచేయడానికి లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. సాంప్రదాయేతర విద్యుత్ శక్తిని వినియోగించకోడానికి ప్రభుత్వం సౌర విద్యుత్ ఉత్పత్తి పంపు సెట్లను పెట్టుకోడానికి ప్రోత్సాహాన్నిస్తుంది. ఇంతవరకు 20575 పంపుసెట్లను ఇన్స్టాల్ చేయడం జరిగింది. దారిద్ర్య రేఖకు దిగువనున్న ఎస్సి/ఎస్టి కుటుంబాలకు

అదనంగా రెండేసి లెడ్ బల్బులు పంపిణీ చేయబడుతున్నాయి. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో విద్యుత్ లైన్లను బలోపేతం చేయడానికి లెడ్ బల్బుల వినియోగం పెంచేందుకు విద్యుత్ లైన్లను బలోపేతంచేస్తుంది.

107. 2017 డిసెంబర్ నెలలో గౌరవనీయులైన రాష్ట్రపతిగారిచే ఆంధ్రప్రదేశ్ ఫైబర్ గ్రిడ్ ప్రాజెక్టు ప్రారంభించడం మనకు గొప్ప గర్వకారణం. రాష్ట్రంలోని 13 జిల్లాలలో ఉన్న 55,000 కిలోమీటర్ల నిడివిగల ఆప్టికల్ ఫైబర్ కేబుల్లో ఇప్పటికే 23,000 కిలోమీటర్లకు పైగా కేబుల్లను వేసింది. ఎపి ఫైబర్ గ్రిడ్ ప్రాజెక్టులో భాగంగా 1 కోటి గృహాలు, 50,000 పాఠశాలలు, అన్ని ప్రభుత్వ కార్యాలయాలు, 5,000కు పైగా ప్రభుత్వ ఆసుపత్రులు, ఆరోగ్యకేంద్రాలు, అన్ని పంచాయతీ కార్యాలయాలు, అత్యంత వేగంగా నడిచే ఇంటర్నెట్ సదుపాయాన్ని, అద్దె చెల్లించనక్కరలేని టెలిఫోన్ సదుపాయాన్ని, కేబుల్ టివి ప్రసారాలను పొందగలవు. నేను ఎపిఎస్ఎఫ్ఎల్ కొరకు మరియు దాని అనుబంధ రంగాలకు 2018-19 సంవత్సరానికిగాను రూ.602 కోట్ల రూపాయలను ప్రతిపాదిస్తున్నాను

108. ప్రపంచానికి పోర్టులే ప్రవేశద్వారాలు, మన రాష్ట్రంలో ప్రాధాన్యతలేని పోర్టులే సుమారు 130.6 మిలియన్ మెట్రిక్ టన్నుల వస్తువులను చేర్చడంతో గుజరాత్ మరియు మహారాష్ట్ర రాష్ట్రాల తర్వాత మూడవ స్థానంలో మన రాష్ట్రం ఉంది. ప్రభుత్వ మరియు ప్రైవేట్ భాగస్వామ్యంతో నడిచే ఒప్పందాల క్రింద భావనపాడు తీర ప్రాంతం, కెఎస్ఇజెడ్ తీర ప్రాంతం, మచిలీపట్నం తీర ప్రాంతాలను అభివృద్ధి చేస్తున్నాము.

109. నేను ఇంధన మరియు మౌలిక సదుపాయాల విభాగాలకు గత సంవత్సరపు రూ.4,331 కోట్లతో పోలిస్తే 18.66% వృద్ధితో 2018-19 సంవత్సరానికి గాను రూ.5,140 కోట్ల రూపాయలను ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

రవాణా, రోడ్లు మరియు భవనాలు

110. రాష్ట్రం అంతటా కనెక్టివిటీ మెరుగుపరచడానికి ప్రభుత్వం రహదారుల నెట్‌వర్క్‌ను నవీకరిస్తోంది. గ్రామీణ మరియు పట్టణ ఆర్థిక వ్యవస్థలమధ్య వీరు వారధిగా నిలుస్తారు. వివిధ కార్యకలాపాల ద్వారా ప్రభుత్వం నిరంతరం రోడ్ల నాణ్యతను మెరుగు పరుస్తుంది. రోడ్ల ద్వారా అనుసంధానంగాని గ్రామాలను అనుసంధానం చేయడమే ప్రభుత్వ లక్ష్యం.

111. పల్లెలకు, ప్రత్యేకించి గిరిజన ప్రాంతాలలో ఉన్న గ్రామాలకు బస్సులను నడిపే ఉద్దేశ్యంతో ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర రోడ్డు రవాణా సంస్థకు రూ.200 కోట్ల గ్రాంట్‌గా మంజూరు చేయుటకు ప్రతిపాదించడమైనది. ఈ గ్రాంట్‌తో ఎపిఎస్‌ఆర్‌టిసి పల్లెవెలుగు బస్సులను కొనుగోలు చేసి పైన తెల్పిన విధంగా బస్సులను నడుపుతుంది. అదేవిధంగా వివిధ వర్గాలకు చెందిన పౌరులకు ఎపిఎస్‌ఆర్‌టిసి ద్వారా విస్తరించబడిన రాయితీలను పూరించేందుకు రూ.290 కోట్లు ఎపిఎస్‌ఆర్‌టిసికి తిరిగి చెల్లించుటకు ప్రతిపాదించడమైనది.

112. గత సంవత్సరం కేటాయించిన రూ.4,042 కోట్లతో పోలిస్తే ఈ సంవత్సరం 16% వృద్ధితో రవాణా, రోడ్లు మరియు భవనాల శాఖకు నేను రూ.4,703 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

మున్సిపల్ పరిపాలన పట్టణాభివృద్ధి

113. లక్ష్య తేదికి 3 సంవత్సరాల ముందే అక్టోబర్ 2,2016 నాటికే రాష్ట్రంలో నున్న అన్ని 110 యుఎల్బిలు ఒడిఎఫ్ స్థాయికి చేరుకున్నాయి. ప్రభుత్వ మరియు ప్రైవేట్ భాగస్వామ్య ఒప్పదం క్రింద అమృత్ పథకం క్రింద నిర్ణయించబడని 78 పట్టణాలలో ఫీకల్ స్లడ్జ్ మేనేజ్మెంట్ ప్రాజెక్టులు అక్టోబర్ 2, 2018 నాటికి రాష్ట్రం ఓడిఫ్ ప్లస్ హోదాకు చేరుకోవడానికి మన రాష్ట్రం ముందంజలో ఉంది. విశాఖపట్నం, విజయవాడ, తిరుపతి జిల్లాలలో, జిల్లాకు ఒక్కటి చొప్పున ప్రభుత్వ మరియు ప్రైవేట్ భాగస్వామ్యం క్రింద మూడు నిర్మాణ మరియు డిమాల్ ష్ వ్యర్థ ట్రీట్మెంట్ ప్రాజెక్టులు లభించాయి. ఇదేవిధంగా ప్రభుత్వ మరియు ప్రైవేట్ భాగస్వామ్యం క్రింద 51 పట్టణ స్థానిక సంస్థలలో పురపాలక వ్యర్థాలను రోజుకు 4,321 టన్నుల వ్యర్థాన్ని శాస్త్రీయ పద్ధతులలో ఇంధన శక్తిగా మార్చుటకు వ్యర్థ పదార్థాలను ఇంధన వనరులుగా మార్చునిమిత్తం 9 ప్రాజెక్టులు లభించాయి.

114. విశాఖపట్నం, తిరుపతి, కాకినాడ, అమరావతిలతోపాటు శ్రీకాకుళం, ఏలూరు, ఒంగోలు, కర్నూలు, అనంతపురం, నెల్లూరులలో కూడా స్మార్ట్ సిటీస్ మిషన్ అమలు చేస్తోంది. స్మార్ట్ సిటీస్ కొరకు రూ.800 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను. పట్టణ స్థానిక సంస్థలకు అనుబంధంలోనున్న షెడ్యూల్డ్ కులాల ప్రాంతాలలో మౌలిక సదుపాయాల కల్పనకు గత సంవత్సరం రూ.260 కోట్లుగా ఉన్న కేటాయింపులను 2018-19 సంవత్సరంగాను రూ.600 కోట్లు ప్రతిపాదించడమైనది. అంతేగాక ప్రస్తుత మురికి నీటి వ్యవస్థను మెరుగుపరడానికి గత సంవత్సరంలో రూ.100 కోట్ల కేటాయింపులను ఈ సంవత్సరం రూ.300 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

115. అన్నా క్యాంటీన్ పథకం క్రింద పట్టణ స్థానిక ప్రాంతాలలో నివసిస్తున్న అత్యంత పేదవారికి సబ్సిడీతో కూడిన ఆరోగ్యకరమైన ఆహారాన్ని అందిస్తున్నాము. రాజధాని ప్రాంతంలో ఇప్పటికే వెలగపూడి, తుళ్ళూరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ సచివాలయం మరియు యర్రబాలెంలలో నాలుగు అన్నా క్యాంటీన్లను ప్రారంభించడం జరిగింది. ప్రభుత్వం మున్సిపల్ కార్పోరేషన్లలోను మరియు మున్సిపాలిటీలలోను అన్నా క్యాంటీన్లు ఏర్పాటు చేయడానికి ప్రతిపాదిస్తుంది. అన్నా కాంటీన్ పథకానికై ఈ బడ్జెట్లో రూ.200 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

116. విజయవాడ మున్సిపల్ కార్పోరేషన్లో ప్రాథమిక మౌలిక సౌకర్యాల అభివృద్ధికి నేను రూ.75 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

117. పురపాలక పాఠశాలలలో మౌలిక సదుపాయాలను బలోపేతం చేయడానికి మరియు విద్యానాణ్యతను పెంచడానికి ప్రభుత్వం ఎంతో చొరవచూపుతుంది. ప్రభుత్వ పాఠశాలలో చదువుతున్న విద్యార్థులు ఫ్రైవేట్ పాఠశాలలో చదువుతున్న తమ తోటి విద్యార్థులతో సమానంగా పోటీపడటానికి ఇది ఎంతో దోహదం చేస్తుంది. నేను దీనికై రూ.50 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

118. నగర పంచాయితీలలోను మరియు గ్రేడ్ 3 పురపాలక సంఘాలలోను మౌలిక సదుపాయాలను పెంపొందించుకు నేను రూ.119 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

అమరావతి - ప్రజల యొక్క రాజధాని

119. అతి తక్కువ వ్యవధిలో రాజధాని అమరావతిని అభివృద్ధిపరుచుటలో మా ప్రభుత్వం సాధించిన ప్రగతి ఎంతో అద్భుతమైనది. ప్రజారాజధాని అయిన అమరావతి నేడు నిర్మాణంలో అతికీలక దశకు చేరుకున్నది. రాబోయే సంవత్సరాలలో అమరావతి

నగరం స్ట్రాట్ సిటీ నగరాలలో మొదటి గ్రీన్ ఫీల్డ్ సిటీగా ఉండటమేకాకుండా ఇది మిగిలిన నగరాలకు ఒక సూచికగా ఉంటుందని చెప్పవచ్చు. సిఆర్డిఎ ద్వారా రూ.45,000 కోట్ల విలువగల ఎన్నో నిర్మాణాత్మక పనులు చేపట్టబడుతున్నాయి.

120. గత సంవత్సరపు కేటాయింపులైన రూ.5,207 కోట్ల రూపాయలతో పోలిస్తే 49% అధికంగా ఈ బడ్జెట్ లో మున్సిపల్ పరిపాలన పట్టణాభివృద్ధి శాఖకు మరియు క్యాపిటల్ రీజియన్ డెవలప్ మెంట్ అథార్టీకు కలిపి నేను ఈ సంవత్సరం రూ.7,741 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

పర్యాటక, సాంస్కృతిక మరియు భాషాశాఖ

121. ప్రపంచంలోనే అత్యంత ఆకర్షణీయ ప్రదేశాలలో ఒకటిగా ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రాన్ని మలచుటయే మా ప్రయత్నం. దేశీయ పర్యాటకుల ఆకర్షణలో మన రాష్ట్రం దేశంలోనే 3వ స్థానంలో ఉంది. 2017-18 సంవత్సరంలో 2016-17 సంవత్సరంతో పోలిస్తే 8% అధికంగా పర్యాటకులను ఆకర్షించగలిగాము. పర్యాటక రంగాన్ని సామర్థ్య నిర్మాణం మరియు నైపుణ్యాభివృద్ధితో బలోపేతం చేయటానికి పర్యాటక, ఆతిథ్య రంగాలలో 2,400 మందికి శిక్షణను ఇవ్వడం జరిగింది. గ్రామీణ పర్యాటక రంగాన్ని అభివృద్ధిచేయుటకు కళలు, సంస్కృతి, హస్తకళలు, కళంకారి, మరియు చేనేతలలో నైపుణ్యం కలిగిన 12 గ్రామాలలో ప్రాజెక్టు సంస్కృతి పథకాన్ని ప్రారంభించడం జరిగింది.

122. మన సంస్కృతిని అభివృద్ధిపరిచే దిశలో కళలు, సంగీతం, చరిత్ర మరియు విజ్ఞాన శాస్త్రం అభివృద్ధికై ప్రభుత్వం 7 అకాడమీలను మంజూరు చేసింది. 2018-19 సంవత్సరం నుండి ఈ అకాడమీలు పనిచేయడం ప్రారంభిస్తాయి. ప్రభుత్వం 6,746

వృద్ధ కళాకారులకు సహాయంచేసే నిమిత్తం వృద్ధ కళాకారులకు పెన్షన్ అందిస్తోంది. స్థానిక కళాకారుల ప్రాతినిధ్యంతోపాటు స్థానిక కళారూపాలను ప్రోత్సహించే నిమిత్తం, మరియు పునరుజ్జీవింపచేసే ఉద్దేశ్యంతో ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం అంతటా ప్రాంతీయ పండుగలను, జాతరలను జరుపుకునే దిశలో సాంస్కృతిక సంబరాలను మొదలుపెట్టింది.

123. పర్యాటక, సాంస్కృతిక శాఖకు నేను ఈ బడ్జెట్లో రూ.290 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

ఉద్యోగ సంక్షేమం

124. అన్ని కేడర్ల మరియు వర్గాల ఉద్యోగుల ప్రతి విషయానికీ మా ప్రభుత్వం మద్దతునిస్తుంది. మేము ఎల్లప్పుడు ఉద్యోగస్తుల యొక్క సహేతుకమైన, సమంజసమైన కోర్కెలను సానుభూతితో పరిశీలిస్తాము. మేము అధికారంలోకి వచ్చిన తొలినాళ్ళ నుండి ఉద్యోగుల సమస్యల పరిష్కృతికి పలుచర్యలు చేపట్టడమైనది. తీవ్రమైన ఆర్థిక వనరుల కొరత ఉన్నప్పటికీనీ ఉద్యోగుల సహేతుకమైన హక్కుగా భావించి వారి రిటైర్మెంట్ వయస్సును 58 సంవత్సరాల నుండి 60 సంవత్సరాల వరకు పెంచడమైనది.

125. రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల వేతన స్థాయిలను పదవ వేతన సవరణ సంఘం సిఫార్సులమేర 29% ఫిటెంట్ బదులు ఉదారంగా 43% ఫిటెంట్తో స్థిరీకరణ చేయడమైనది. వేతన సవరణలను స్వయంప్రతిపత్తి గల సంస్థలకు, రాష్ట్ర స్థాయి ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలకు కూడా వర్తింపచేశాము. తాజాగా విడుదల చేసిన జనవరి 1, 2017 కిస్తుతో కలిపి ఏడుకిస్తుల కరువు భత్యాన్ని విడుదల చేశాము. మరో

విడత కరువుభత్యాన్ని త్వరలోనే విడుదల చేస్తాము. భవిష్యతులో చెల్లించవలసిన కరువు భత్యం కిస్తులను తగు సమయంలో విడుదలచేస్తాము.

126. అంతేకాకుండా మేము పొరుగుసేవల ఉద్యోగులకు, ఒప్పంద ఉద్యోగులకు, పూర్తికాల, పాక్షికంగా పనిచేస్తున్న కంటింజంట్ ఉద్యోగులకు, అంగనవాడి కార్యకర్తలకు, సహాయకులకు, నైపుణ్యం లేని కార్మికులకు, పురపాలక సంఘ కార్మికులకు, సెప్, హెచ్ఆర్ ఉద్యోగులకు, వేతన పెంపుదల చేసామన్న విషయం గుర్తుచేస్తున్నాను.

127. సమైక్యాంధ్ర ఉద్యమంలో పాల్గొన్న ఉద్యోగులకు వారు ఆందోళనలో ఉన్న రోజుల సంఖ్యకు సమానమైన రోజులను ప్రత్యేక సాధారణ సెలవుగా ఇవ్వబడినది. ఉద్యోగులు ఈ సందర్భంగా ఉపయోగించుకున్న సెలవును ఆమేరకు పునరుద్ధరించడమైనది. ఈ అవకాశాన్ని ఎపిఎస్ఆర్టిసి ఉద్యోగులకు కూడా వర్తించడమైనది.

128. కొత్త పెన్షన్ పథకం (ఎన్పిఎస్) ప్రకారం పదవీవిరమణ చేసిన ఉద్యోగులకు గ్రాట్యుటీ మంజూరు చేయడమైనది. అంతేకాకుండా ఈ పథకం క్రింద మరణించిన ఉద్యోగస్తుల కుటుంబాలనుండి అర్హులైన సభ్యులకు కుటుంబ పింఛను, గ్రాట్యుటీ మంజూరు చేయడమైనది. గ్రామ సహాయకులకు పింఛను మంజూరు చేయడమైనది. ఈ సదుపాయం వారి జీవిత భాగస్వాములకు కూడా వర్తింపజేయడమైనది.

129. జిల్లాపరిషత్, పురపాలక సంఘాలలో పనిచేయుచున్న భాషాపండితులను, పి.ఇ.టిలను పాఠశాల సహాయకులుగా అప్ గ్రేడ్ చేయడమైనది. రాష్ట్రంలో ఉపాధ్యాయుల కొరకు ఏకీకృత సేవానియమావళిని అమలు చేయడమైనది.

130. ప్రభుత్వం గత సంవత్సరం ఇచ్చిన మహిళా, పురుష ఉద్యోగుల, వసతి గృహ-భోజన సదుపాయాన్ని ఈ సంవత్సరం కూడా పొడిగించడమైనది. అదేవిధంగా హైదరాబాద్ నగరంలో వర్తించే ఇంటి అద్దె భత్యాన్ని, నగర పరిహార భత్యాన్ని ఈ సంవత్సరం కూడా పొడిగించడమైనది. ఉద్యోగస్తుల పిల్లలకు విద్యా ఉద్యోగ అవకాశాలను మెరుగుపరచడం కోసమై వారికి స్థానిక హోదా ఇవ్వడం జరిగింది. కొందరు ప్రభుత్వ ఉద్యోగులకు హైదరాబాద్ పట్టణంలో గల గచ్చిబౌలి, జవహర్ నగర్, నెక్నాంపూర్లలో ఇళ్ళ స్థలాలు ఇవ్వబడ్డాయి. వారు నూతన రాజధానికి తరలి రావలసి వచ్చినది. వారి ఇబ్బందులను దృష్టిలో ఉంచుకొని హైదరాబాద్ పట్టణంలో గృహనిర్మాణ నిమిత్తం అదనపు గృహ నిర్మాణ అడ్వాన్సు క్రింద రూ. 10 లక్షలు మంజూరు చేయడమైనది. మహిళా ఉద్యోగస్తులకు పిల్లలతో వారికున్న అనుబంధాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకొని 60 రోజులు పిల్లల సంరక్షణ సెలవును మంజూరు చేయడమైనది. ఉద్యోగుల ఆరోగ్య పథకం క్రింద చికిత్సా కార్డులు జారీచేయడమైనది.

131. ప్రభుత్వం పదవ వేతన సవరణ బాకీలను ఉద్యోగులకు చెల్లించే విషయాన్ని పరిశీలిస్తుంది.

ఆర్థిక నిర్వాహణ

132. గత బడ్జెట్ ప్రసంగంలో ఎస్.ఎ.పి. ప్లాట్ ఫారంపై కాంప్రహెన్సివ్ ఫైనాన్షియల్ మెనేజ్మెంట్ సిస్టమ్స్ ఎండ్ సర్వీసెస్ను ప్రారంభింపజేస్తుందనే ప్రభుత్వ నిర్ణయాన్ని తెలియచేసిన విషయం గౌరవ సభ్యుల దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఆర్థిక శాఖ నియంత్రణలో పనిచేస్తున్న స్పెషల్ పర్పస్ వెహికల్ ఆండ్రప్రదేవ్ సెంటర్ ఫర్ ఫైనాన్షియల్ సిస్టమ్స్ ఎండ్ సర్వీసెస్ బడ్జెట్ రిసీట్స్ మాడ్యూల్స్ను ప్రారంభించిందని

తెలియచేయడానికి నేను చాలా ఆనందిస్తున్నాను. ఇవి విజయవంతంగా నడుస్తున్నాయి. త్వరలోనే ఎక్స్‌పెండిచర్, ఎకౌంటింగ్, హెచ్ఆర్ మాడ్యూల్స్ కూడా ప్రారంభమవుతాయి. ఈ టీమ్ సభ్యులను వారి కృషికి దీర్ఘకాలంగా సాగుతున్న స్వప్నాన్ని నిజం చేసినందుకు వారి పట్టుదలను నేను మనస్ఫూర్తిగా అభినందిస్తున్నాను.

133. సిఎఫ్ఎంఎస్ రిసీట్స్ మాడ్యూల్ ద్వారా పౌరుడు, వ్యాపారి లేదా ఉద్యోగి ప్రభుత్వంతో ఆన్‌లైన్‌లో ఎండ్ టు ఎండ్ వ్యవహారాలను జరిపే అవకాశం ఉంది. ఇంటినుంచిగాని, కార్యాలయంనుంచిగాని వెబ్/మొబైల్/టాబ్లెట్ ద్వారా ఆన్‌లైన్‌లో వ్యవహారాలు తేలికగా జరపగలగడం ప్రధాన మార్పు. నెట్ బ్యాంకింగ్, డెబిట్‌కార్డ్, క్రెడిట్ కార్డ్ వంటి బహుళ చెల్లింపు మాధ్యమాలతో పేమెంట్ ఏగ్రిగేటర్ ద్వారా సేవలు పొందటానికి వీలుంది. ఆన్‌లైన్‌తోపాటు, రాష్ట్రంలో స్టేట్ బ్యాంక్‌లో ఏ శాఖ నుండైనా చెల్లింపులు జరపవచ్చు. ఈ విధానం ఏమాత్రం కష్టతరంకాని ఆటోరికన్‌సిటీషన్ జరిగి పూర్తి రెవిన్యూ రియలైజేషన్ సైకిల్ మెరుగై తద్వారా ఆదాయాన్ని ముందుగా రాష్ట్ర రాబడిని సరిగా అంచనావేసుకోవడానికి తద్వారా రాబడిలోటును సరిచూసుకోవడానికి తోడ్పడుతుంది.

134. డిజిటల్ ట్రాన్స్‌ఫర్మేషన్‌కి లక్ష్యాలను పూర్తిగా సాధించే క్రమంలో హేతుబద్ధమైన క్రమబద్ధీకరణ, సరళీకరణ కావించుకొని ఇఆర్‌పి అప్లికేషన్‌ను ప్రవేశపెట్టిన మొదటి రాష్ట్రంగా మన రాష్ట్రం నిలిచింది. రిజర్వ్ బ్యాంక్ వారి ఇ-కుబేర్ 2.0 ను వినియోగించుకుంటూ బిల్లుల సమర్పణ, పరిశీలన, చెల్లింపుల క్రయాలను కాగిత రహితంగా పూర్తిగా ఆన్‌లైన్‌లో నిర్వహించే విధానాన్ని ప్రవేశపెట్టిన మొట్టమొదటి ప్రభుత్వం మనదే. ఈ క్రొత్త విధానాన్ని సరియైన మౌలిక సదుపాయాలు మరియు నెట్‌వర్క్‌లతో మద్దతు నెలకొల్పేందుకు మా ప్రభుత్వం తగిన చర్యలు,

కేటాయింపులు ప్రతిపాదిస్తుంది.

రెవిన్యూ

135. పన్ను పరిపాలన సామర్థ్యాన్ని మెరుగుపరచడానికి ఎన్నో ఉత్తమ అభ్యాసాలను అమలు చేస్తోంది. రూ.20 లక్షలు దాటి వ్యాపారకార్యకలాపాలను నిర్వహిస్తున్న వ్యాపార సంస్థలు ఇప్పటివరకు నమోదుకానట్లయితే, వీటిని ఈ పరిధిలోనికి తీసుకురావడానికి ప్రత్యేక డ్రైవ్ నిర్వహించబడ్డాయి. జిఎస్ టి వినియోగ ఆధారిత పన్ను ఒకవేళ ఇన్వాయిస్లు జారీచేయబడనట్లైన ప్రభుత్వం తనకు రావలసిన పన్ను కొల్పోవలసివస్తుంది. కాబట్టి వ్యాపార సంస్థలకు వినియోగదారులకు పన్ను ఇన్వాయిస్లు జారీచేయడం చాలా ముఖ్యమైన పని.

రిజిస్ట్రేషన్ మరియు స్టాంపులు

136. ఆస్తి యజమానుల యొక్క ప్రయోజనాలను సురక్షితంగా ఉంచటానికి మరియు రిజిస్ట్రేషన్ సేవలలో పారదర్శకతను మెరుగుపరచేందుకు మా ప్రభుత్వం అనేక చర్యలు చేపట్టింది. 2018 జనవరి 1వ తారీఖు నుండి పౌరులకు రిజిస్ట్రేషన్ ఉచితంగా సేవలను అందించే క్రమంలో ఎన్కంబరెన్స్ సర్టిఫికేట్స్, ఇతర సర్టిఫైడ్ కాపీలను ఆన్లైన్ ద్వారానే జనవరి 2018 నుండి ఉచితంగా పొందగలిగే చర్యలను ప్రభుత్వం చేపట్టింది. పౌరులు చెల్లించే స్టాంపు డ్యూటీని స్టాక్ హోల్డింగ్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా ద్వారా ఇ-స్టాంపు సదుపాయం ద్వారా చెల్లించేందుకు వీలుగా చర్యలు ప్రారంభించబడ్డాయి.

137. మండల రెవిన్యూ కార్యాలయాలు మరియు రెవిన్యూ డివిజనల్ కార్యాలయాలకు మంచి మౌలిక సదుపాయాలను కల్పించడంలో ప్రభుత్వం ఎంతో

ఆశక్తి కలిగి ఉంది. రెవిన్యూ విభాగపు భవనాల నిర్మాణాలకై గత సంవత్సరంలో కేటాయించబడిన రూ.10 కోట్లు కంటే ఈ బడ్జెట్లో రూ.50 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను. అలానే ఎక్సైజ్ డిపార్ట్మెంట్కు అంతే బడ్జెట్ ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

హోమ్

138. అనంతపురం, కడప జిల్లాలలో పైలెట్ ప్రాజెక్టులో భాగంగా మహిళలకు మరియు పోలీస్లకు మధ్య అనుసంధానంగా వ్యవహరించడానికి, మహిళలపై జరిగే నేరాలను అరికట్టేందుకు, ఇబ్బందులలో ఉన్న మహిళలకు ఆసరాగా ఉండేందుకు మహిళా పోలీస్ వాలెంటీర్లను నియమించడం జరిగింది. రాష్ట్రంలో వివిధ ప్రాంతాలలో ఉన్న 30 మోడల్ పోలీస్ స్టేషన్ భవనాలకు నిధులు మంజూరు చేయడం జరిగింది. ఇక్కడ పనులు ఎంతో పురోగతిలో ఉన్నాయి. అలానే అగ్నిమాపక మరియు విపత్తు నివారణ విభాగమునకు పటిష్టపరచుటకై గత సంవత్సరంకంటే ఈ సంవత్సరం బడ్జెట్ను ఎక్కువ ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

139. 2017-18లో సంవత్సరంలో కేటాయించబడిన 5,221 కోట్ల రూపాయల కంటే 19.25% వృద్ధి రేటుతో రూ.6,226 కోట్ల రూపాయలను హోమ్ డిపార్ట్మెంట్కు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

న్యాయశాఖ

140. సబార్డినేట్ జ్యుడిషియరీ చెందిన న్యాయాధికారుల కోర్టు భవనాలు, గృహోపసరాలకు నిర్మాణాలు చేయడం ప్రభుత్వ కార్యక్రమాలలో ఒకటి. 86 కోర్టు భవనాలను, 21 వసతి గృహాలను నిర్మించే 45 ప్రాజెక్టులు కొనసాగుతున్నాయి. ఈ కార్యక్రమానికి నేను రూ.95 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

141. పెడింగ్లో ఉన్న కేసులను సత్వరం పరిష్కరించేందుకు అవసరాన్ని బట్టి న్యాయాధికారుల నియామకం ప్రభుత్వం చేబడుతుంది.

142. న్యాయశాఖకు నేను రూ.886 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాను.

ఆర్థిక వ్యవస్థ

143. సమస్యకోర్చి నిలవాలనే రాష్ట్ర ప్రభుత్వ దృఢసంకల్పం సమస్యలనుండి బయటపడాలని విశిష్ట వ్యూహాలు రెండంకెల పరిపూర్వక అభివృద్ధి సాధన దిశలో విజయవంతమైన ఫలితాలిచ్చాయి. నిరంతర పరిపూర్వక రెండంకెల అభివృద్ధిని పదిహేను సంవత్సరాలపాటు సాధించే లక్ష్యంతో రాష్ట్రం సాగుతోంది. పయనం ఇప్పటికి ప్రోత్సాహకరంగా ఉంది. మనకు శుభారంభం చేకూరింది. గత మూడు సంవత్సరాల సాధన గణాంకాల ఆర్థికవ్యవస్థ అభివృద్ధిమార్గంలో నడుస్తున్నట్లు సూచిస్తున్నాయి.

144. 2014-15 సంవత్సరానికి రాష్ట్రం 9.2% అభివృద్ధి సాధించింది. దేశ వృద్ధిరేటు 7.4% గా నిలిచింది.

145. 2015-16 సంవత్సరంలో రాష్ట్రం గణనీయంగా 10.60% సాధించి దేశంలోనే రెండవ స్థానంలో నిలిచింది. దేశ వృద్ధిరేటు 8.2% గా నిలిచింది.

146. 2016-17 సంవత్సరంలో రాష్ట్రం రెండంకెల ప్రగతిని కొనసాగిస్తూ 11.01% అభివృద్ధిని సాధించగా యావత్భారత దేశం 7.1% ప్రగతిని సాధించింది.

147. నిరంతర అభివృద్ధి, సంతోషకరమైన సమాజానికి దోహదం చేసేది, ఆకట్టుకొనే ఆర్థికాభివృద్ధి రేటును కొనసాగించడం అనేది అత్యవశ్యం అనే విషయాన్ని

ప్రభుత్వం గుర్తించినది. వ్యవసాయ, పరిశ్రమ రంగాలపై దృష్టి పెట్టడమే కాకుండా ప్రభుత్వం ముఖ్యమైన ఉపరంగమైనటువంటి సేవా ఆర్థిక వ్యవస్థపైకూడా దృష్టి సారించుచున్నది. సేవారంగం ఆర్థికాభివృద్ధిరేటు పెంపుదలకు దోహదం చేస్తుందన్నది గుర్తించవలసిన విషయం. అలుపెరగని ప్రయత్నాలు, వినూత్న విధానాలతో ప్రభుత్వం 2017-18 సంవత్సరానికి మందస్తు అంచనాల ప్రకారం 11.22% వృద్ధిరేటు సాధించగా దేశాభివృద్ధిరేటు 6.6%గా ఉంది. మన రాష్ట్రం వ్యవసాయ మరియు వ్యవసాయ అనుబంధ రంగాలలో అత్యధికంగా 17.76% వృద్ధిరేటు సాధించగా జాతీయ వృద్ధిరేటు 3% వుంది. ఇది నీటివనరులను సరైనతీరులో ఉపయోగించడం వలన సాధ్యమైనది.

148. 2017-18 ముందస్తు అంచనాల ప్రకారం జీవన ప్రమాణానికి సూచికలుగా నిలిచే తలసరి ఆదాయం వృద్ధి కనబడుతుంది. 2016-17లో రూ.1,23,664 నుండి 14.87% వృద్ధిరేటు చూపుతూ రూ.1,42,054 తలసరి ఆదాయం పెరిగింది.

2016-17 ఖాతాలు

149. ఆంధ్రప్రదేశ్ అకౌంటెంట్ జనరల్ పరిష్కరించిన ఆర్థిక ఖాతాల ప్రకారం 2016 ఏప్రిల్ 1 నుండి 2017 మార్చి 31 మధ్య కాలానికి రూ.17,193.72 కోట్ల రెవెన్యూ లోటు, రూ.30,908.82 కోట్ల ఆర్థిక లోటు కనిపిస్తున్నది. 2016 ఏప్రిల్ 1 నుండి 2017 మార్చి 31 మధ్య కాలానికి రెవెన్యూ లోటు, ఆర్థికలోటు రాష్ట్ర స్థూల ఉత్పత్తిలో వరుసగా 2.52 శాతం 4.52 శాతంగా ఉన్నాయి.

సవరించిన అంచనాలు 2017-18

150. సవరించిన అంచనాల ప్రకారం రెవెన్యూ వ్యయం రూ.1,27,272.02 కోట్లు కేపిటల్ వ్యయం రూ.22,875.28 కోట్లు 2017-18 సంవత్సరానికి రెవెన్యూ లోటు దాదాపు రూ.4,018 కోట్లుకాగా ఆర్థికలోటు దాదాపు రూ.27,603.27 కోట్లు. ఇవి రాష్ట్ర స్థూల ఉత్పత్తిలో వరసగా 0.51% మరియు 3.48%

బడ్జెటు అంచనాలు 2018-19

151. 2018-19 ఆర్థిక సంవత్సరానికి గాను రూ.1,91,063.61 కోట్ల వ్యయాన్ని నేను ప్రతిపాదిస్తున్నాను. ఇందులో రెవెన్యూ వ్యయం రూ.1,50,270.99 కోట్ల మేరకు అంచనా వేయబడగా, క్యాపిటల్ వ్యయం రూ.28,678.49 కోట్లకు అంచనా వేయబడింది. 2017-18 బడ్జెటు అంచనాల కన్నా 2018-19 బడ్జెటు అంచనాలు మొత్తం మీద 21.69 శాతం పెరుగుదలను చూపిస్తున్నాయి. రెవెన్యూ వ్యయం సుమారు 19.35 శాతం పెరగనుండగా, కాపిటల్ వ్యయం 2017-18 ఆర్థిక సంవత్సరం కన్నా 30.60 శాతం ఎక్కువ కానుంది. రెవెన్యూ మిగులు రూ.5,235.24 కోట్ల మేరకు ఉండగలదని అంచనా వేయగా, ఆర్థిక లోటు సుమారు రూ.24,205.21 కోట్ల మేరకు ఉండగలదని అంచనా. ఆర్థిక లోటు రాష్ట్ర స్థూల ఉత్పత్తిలో 2.78 శాతం ఉండగా, రెవెన్యూ మిగులు రాష్ట్ర స్థూల ఉత్పత్తిలో 0.60 శాతం ఉండగలదు.

152. నా ఈ ప్రతిపాదనలు రాష్ట్రంలో ప్రతి పౌరుడు ఆనందంగా ఉండడానికి దోహదపడతాయని ప్రగాఢంగా నమ్ముతున్నాను. మరో మాటలో చెప్పాలంటే ఆనందదాయకమైన సమాజం స్థిరమైన సమసమాజ ఆర్థికాభివృద్ధి, పర్యావరణ

మరియు సాంప్రదాయ పరిరక్షణ అన్నింటికీ మించి సుపరిపాలన అనే మూలస్థంబాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది.

153. మనం ప్రారంభించిన ఈ కఠిన ప్రయాణంలో ఎదురయ్యే ఒడిదుడుకులను నివృత్తి చేయలేకపోయినా, ఈ ప్రయాణ ఆశయాలయిన విజ్ఞానాధారిత భవిష్యత్ జీవావరణవ్యవస్థను ఏర్పాటు చేయగల శక్తియుక్తులు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ప్రజానీకానికి మాత్రమే కలవని నా ప్రగాఢ విశ్వాసం. స్వావలంబమైన సమసమాజాన్ని నిర్మించడానికి మన రాష్ట్ర గౌరవ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నారా చంద్రబాబునాయుడుగారు పూరించిన శంఖరావాన్ని అందిపుచ్చుకొని శాంతిసామరస్యాలతో కూడిన మెరుగైన ఆనంద సూచికల సాధన కొరకు ఈ రాష్ట్ర యువత అంతా ముందుకు రావాలని నేను కోరుకుంటున్నాను.

ఈ సందర్భంగా, స్వామి వివేకానందగారి స్ఫూర్తిదాయకమైన మాటలను గుర్తుచేసుకుంటూ నా ప్రసంగాన్ని ముగిస్తున్నాను.

"We are what our thoughts have made us; so take care about what you think. Words are secondary. Thoughts live; they travel far"

154. అధ్యక్షా, ఈ మాటలతో నేను 2018-19 ఆర్థిక సంవత్సరానికి ఈ సంక్షేమ ప్రజా బడ్జెట్‌ను గౌరవ సభ ఆమోదం కోసం సమర్పిస్తున్నాను.

- జై హింద్ -

జై ఆంధ్రప్రదేశ్

జై జన్మభూమి

